

GYVENIMAS LIETUVOJE

(Skaičių kalba)

Dr. Leonas Milčius
(Tęsinys. Pradžia - 28 nr.)

Kalbant apie valstybės išlaidas socialinei sferai ir valdžios dėmesį gyventojams, turime išsiaiškinti, ar socialinių išlaidų padidėjimas padengia infliaciją, prekių ir paslaugų kainų augimą. Kaip rodo "Lietuvos statistikos metraštis", išlaidos socialinei sferai (socialinei apsaugai, sveikatos apsaugai, kultūrai, švietimui, mokslui, kūno kultūrai ir sportui) bendrame vidiniame produkte, skirtame vartojimui, sudaro apie 20 proc.

1 lentelė

Išlaidos socialinei sferai

Metai	Išlaidos (mln. litų)	Išlaidų didėjimas (proc.)
1992	628.4	---
1993	1996.0	317
1994	3526.0	561
1995	4955.0	788
1996	6465.0	1029
1997	7264.0	1156

Lietuvos biudžete valstybės ir savivaldybių lėšos socialinei apsaugai sudarė:

1994 metais	328.2 mln. Lt
1995	512.1 " "
1996	746.3 " "
1997	804.1 " "

Planuojama, kad 1998 metais šios išlaidos sudarys 968.3 mln. litų.

Lyginant su visu meti-

niu biudžetu, kuris sudaro apie 8 milijardus litų ir metiniu bendruoju vidaus produktu, sudarančiu apie 42 mlrd. Lt, socialinėms reikmėms skiriama daug lėšų, tačiau jų didinimo tempai mažėja. Iš dalies šį reiškinį būtų galima paaiškinti tuo, kad labai išaugo įvairių pašalpų gavėjų skaičius. 1996 metais net 879,800 asmenų gavo valstybinio socialinio draudimo pensijas, o 186,000 asmenų buvo įrašyti į socialinės globos ir rūpybos skyrių sąrašus. Apie 1,200 žmonių kasnakt norėtų nakvoti nakvynės namuose, apie 2,000 laukia, kada atsiras laisvų vietų suaugusių globos įstaigose, o 1,030 laukia vietų vaikų globos įstaigose. Tačiau valstybės finansinės galimybės auga lėčiau, negu šalpos poreikiai. Vyriausybei lieka trys išeitys:

- mažinti pensijų ir pašalpų dydžius (tai sukeltų didžiulį nepasitenkinimą);
- mažinti pensijų ir pašalpų gavėjų skaičių (taip daroma dabar);
- skatinti ūkį ir surinkti daugiau pinigų (tai būtų labiausiai pageidautina).

Minimalus gyvenimo lygis

Dar 1990 m. priimtame Gyventojų pajamų garantijų įstatyme buvo įvestas socialinis rodiklis - minimalus gyvenimo lygis (MGL). Įstatyme jis apibrėžtas, kaip "šeimos pajamų suma, tenkanti vienam žmogui per mėnesį ir garantuojanti visiems minimalų, socialiai priimtina poreikių tenkinimo lygį, atitinkantį organizmo maisto poreikius [...], taip pat mini-

malius drabužių, avalynės, baldų, [...], buitinių, transporto, ryšių, kultūros ir švietimo paslaugų poreikius".

1991 m. Vyriausybės nustatytas ir taikomas MGL atitiko infliacijos tempus, nes, kainoms išaugus 4.8 karto, MGL padidėjo 5 kartus. Tačiau jau 1992 m., kainoms išaugus 12.6 karto, MGL buvo padidintas vos 3.2 karto ir jau atspindėjo ne minimalaus vartojimo poreikius, o tik mažas valstybės galimybes teikti paramą gyventojams.

2 lentelė

Minimalus gyvenimo lygis

Metai	MGL dydis (litas)	MGL didėjimas (procentais)
-------	-------------------	----------------------------

1994	55	
1995	80	145
1996	93.3	117
1997	110	117
1998*	120	109
1998**	125	

* – I metų ketvirtis;
** – II metų ketvirtis.

Pagal Statistikos departamento skaičiavimus, išaugus komunalinių paslaugų kainoms, 1996 m. pabaigoje išlaidos maistui truputį viršijo 50 proc. Kitais metais šis santykis pasiskirstė taip:

3 lentelė

Šeimos išlaidų struktūra (procentais)

Metai	Išlaidos maistui	Kitos išlaidos
1990-1991	45	55
1992	60	40
1993	80	20
1994-1995	70	30

"Akmeninis veidas".

R. Kisieliaus nuotr.

Kai kurie socialinės rūpybos specialistai skaičiuoja realųjį MGL, kuris 1996 m. vidutiniškai per mėnesį turėjo būti 230 Lt. Jų nuomone, Vyriausybės nustatytas MGL sudaro tik 40 proc. nuo tikrojo MGL. Darbo ir socialinių tyrimų institutas sumodeliavo minimalaus gyvenimo lygio rodiklį, kuris gali atspindėti absoliutaus skurdo ribą. Jo vertė vidutiniškai vienam šalies namų ūkio nariui 1996 metais viršijo 250 Lt. per mėnesį. Pagal šį rodiklį, Vyriausybės taikomas MGL sudaro vos 36 proc. Toks teiginys labiausiai atitinka tikrovę.

Palyginkime išlaidų už komunalines paslaugas kitimą. Keturių asmenų keturis kambarius turinčiai šeimai jos keitėsi taip:

4 lentelė

Metai	Išlaidos (litas)	Jų didėjimas (kartais)
1993	14.0	
1994	30.0	2.1
1995	102.0	7.3
1996	203.0	14.5
1997	261.0	18.6

1998* 438.0 31.3
* – iš pirmųjų 6 mėnesių.

Be didelės paklaidos galima teigti, kad vidutinei (3-5 asmenų) šeimai išlaidos komunalinėms paslaugoms vienam asmeniui dabar sudaro apie 100 Lt.

Šiuo metu Vyriausybė yra nustačiusi 135 Lt dydžio taip vadinamas valstybės remiamas pajamas. Tačiau daugelis socialinės rūpybos darbuotojų laiko, kad net 200 Lt dydžio mėnesinės pajamos gali būti laikomos tik badmiravimo riba, nes maistui per parą tektų vos 6,6 Lt. Taigi asmenys, gyvenantys tik iš socialinių pašalpų ir mažų senatvės pensijų, dažniausiai yra priversti labai apriboti dujų, elektros, vandens ir šilumos naudojimą, visiškai atsisakyti telefono, kelionių, laikraščių, knygų, naujų rūbų, baldų, netgi vaistų. Nuo šių metų birželio 1d. Vyriausybės nustatytas 430 Lt dydžio minimalus mėnesinis darbo užmokestis galėtų būti tikroji mažiausio MGL riba vienam asmeniui.

"Kūmutės".

R. Kisieliaus nuotr.

Sveikiname

Lietuvos krepšinio rinktinės žaidėjus,
iškovojusius nuostabias pergalės
Pasaulio vyrų krepšinio čempionate Atėnuose:
Lietuva – Pietų Korėja (Azijos čempionė) –
97:56
Lietuva – JAV (Pasaulio čempionė) – 84:82
Lietuva – Brazilija – 66:62 I

Girdėta iš Vilniaus

• **RUOŠIAMASI PREZIDENTO VIZITUI.** Spalio antrojoje pusėje Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus vyks oficialaus vizito į Jungtines Amerikos Valstijas. Lietuvos ambasadorius Vašingtone Stasys Sakalauskas liepos 29 d. Vilniuje su Lietuvos Prezidentu Valdu Adamkumi aptarė vizito planus. Be susitikimo su JAV prezidentu, numatomi pokalbiai su JAV užsienio politikos ir gynybos institucijų vadovais, Kongreso nariais, įtakingais politikais. Be to, vizito dienomis Prezidentui V. Adamkui bus įteiktas prestižinis JAV Aplinkos apsaugos teisės instituto apdovanojimas už nuopelnus gamtos saugai. Po susitikimo su Prezidentu ambasadorius S. Sakalauskas sakė esąs patenkintas ryšiais su Lietuvos institucijomis, tačiau pažymėjo, kad "gerinimui yra labai daug vietos".

• **MAŽĖJA SKOLA JUNGTTINĖMS TAUTOMS.** Lietuva tikisi iki 2000 metų Jungtinėms Tautoms sumokėti likusią skolos dalį, kuri šiuo metu sudaro apie 2 milijonus JAV dolerių. Tai Lietuvos misijos Jungtinėse Tautose vadovas ambasadorius Oskaras Jusys žurnalistams pareiškė trečiadienį, po Vilniuje vykusio susitikimo su Prezidentu Valdu Adamkumi. Pokalbyje su Prezidentu ambasadorius aptarė ir numatomą pirmąjį oficialų Lietuvos vadovo vizitą Jungtinių Tautų būstinėje Niujorke. Rugsėjo 22 dieną Prezidentas V. Adamkus kalbės šios organizacijos Generalinės Asamblėjos posėdyje.

• **DIDĖJA MOKYTOJŲ ATLYGINIMAI.** Liepos 29 d. Vyriausybė nusprendė pedagogų atlyginimus padidinti vidutiniškai 15 procentų. Nuo rugsėjo 1 dienos mokytojas su aukštuoju išsilavinimu, turintis nuo 10 iki 15 metų darbo stažą ir 18 savaitinių valandų krūvį, gaus 85-90 litų didesnę atlyginimą. Dabar jis už tokį krūvį gauna 588 litus. Užmokestis už vadovavimą klasei padidės nuo 47 iki 54 litų. Ministerijos apskaičiavimu, atlyginimų padidinimui šiemet papildomai reikės 55,6 milijono, o ateinančiais metais - 334 milijonų litų.

• **PREMIJA.** Tradicinės Jono Muloko premijos laureatu šiais metais tapo Vilniaus dailės akademijos Architektūros fakulteto magistrantas Henrikas Semenovičius. Jis apdovanotas už geriausią metų diplominį darbą "Poilsio ir pramogų parkas Vilniuje" (vadovas - profesorius Vytautas Nasvytis). Premiją, skatinančią jaunų autorių kūrybą, savo tėvo, žymaus lietuvių architekto Jono Muloko atminimui 1993 metais įsteigė Amerikoje gyvenantis jo sūnus architektas Rimas Mulokas.

• **KULTŪROS PALIKIMO APSAUGA.** Jungtinių Valstijų ir Lietuvos kultūros specialistai parengs abiem šalims svarbių kultūros paminklų sąrašą. Apie tai kalbėta liepos 30 d. Vilniuje įvykusiame Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus susitikime su Amerikos kultūros paveldo užsienyje komisijos pirmininku Michael Lewan. Lietuvių kultūros paminklams Jungtinėse Valstijose bei amerikiečių kultūros paveldu Lietuvoje rūpinamasi pagal birželio mėnesį Vašingtone pasirašytą šios komisijos ir Lietuvos kultūros ministerijos susitarimą. Pasak Jungtinėse Valstijose veikiančios komisijos pirmininko, į minėtą sąrašą bus įtrauktos vietos ir vertybės, kurias reikia išsaugoti bei kuriomis reikia rūpintis. Tai - maldos namai, kapinės, bibliotekos, meno kolekcijos, knygos, rankraščiai. Šis paveldas svarbus ne tik Amerikos lietuviams ir amerikiečiams, kurių istorija susijusi su Lietuva. "Mes ieškosime būdų išsaugoti visa tai ateities kartoms", - pažymėjo M. Lewan, pabrėždamas, kad tam pritaria ir Lietuvos Prezidentas.

• **MEDININKŲ TRAGEDIJOS METINĖS.** Praėjus septyneriems metams po Medininkų žudynių nakties, Lietuvoje ji prisimenama kaip lemiamas lūžis, įrodęs, kad mūsų šalis tikrai turi sienas ir jas saugo. Pagarbą ir dėkingumą ištikimiausiems Lietuvos sūnams jų žūties ir amžinojo poilsio vietose išreiškė valstybės vadovai, Vidaus reikalų ministerijos ir Muitinės departamento pareigūnai. Prie brangiausių žmonių kapų dar kartą susitiko žuvusiųjų artimieji. Kartu su visais po atmintinas vietas riedėjo ir vienintelio gyvo tragedijos liudininko - muitininko Tomo Šerno vežimėlis. Septynių Lietuvos policijos ir muitinės pareigūnų žūties vietoje Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis prisiminė pirmąją atkurtos nepriklausomybės vasarą, kai "siena buvo ta vieta, kur gyvybę galėjai palydėti bet kurią naktį". "Tos vasaros įvykiai tebėra viena iš didžiausių tragedijų mūsų atgimimo kovoje", - sakė Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus.

• **KREPŠINIS. PERGALĖS PRIEŠ ČEMPIONUS.** Pasaulio vyrų krepšinio čempionato, vykstančio Atėnuose, pirmosiose rungtynėse Lietuvos rinktinė 97:56 sutriuškino Azijos čempionę - Pietų Korėjos komandą. Lietuvos krepšininkai pirmą kartą iškovojo istorinę pergalę prieš dabartinę pasaulio čempionę - JAV rinktinę 84:82. Liepos 31 d. Lietuvos rinktinė po labai atkaklios kovos nugalėjo Brazilijos krepšininkus 66:62 ir savo grupėje užėmė pirmąją vietą. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur - apie viską

Algirdas Pužauskas

JAV Senatas liepos 10 d. 92-0 balsais pareiškė, kad Amerika padės Taivaniui išlaikyti savo gynybos pajėgas. Kaip žinoma, šio pareiškimo iniciatoriai buvo senatoriai respublikonai, tačiau prie jų prisidėjo ir demokratai. Prezidentas B. Clinton, lankydamasis Kinijoje, viešai išreiškė savo opoziciją Taivaniai nepriklausomybės paskelbimui, pabrėžė, kad yra tik viena Kinija ir pasisakė prieš Taivaniai priėmimą į Jungtines Tautas bei kitas pasaulines valstybių organizacijas. Tuos prezidento Bill Clinton pasisakymus spauda pavadino tri-

AR PARDUOSIME TAIVANĮ?

mis "No". Taivaniečių laikraščiai apkaltino JAV prezidentą, kad jis pardavė demokratinę Taivanį - seną, ištikimą Amerikos draugą ir sąjungininką. Šiuos žodžius pakartojo ir Amerikos dešinioji spauda. Konservatoriai tvirtino, kad prezidentas keičia Amerikos politiką Taivaniai ir Kinijos atžvilgiu, siek tiek priartėdamas prie komunistinės Kinijos tvirtinimų, kad abi Kinijas reikia "suvienyti".

Senato daugumos vadovas, respublikonas iš Misisipi Trent Lott po balsavimo pareiškė, kad Senatas bando atitaistyti prezidento padarytą žalą ilgametei Amerikos politikai Taivaniai salos atžvilgiu. Senato pasisakymas tapo stipriu signalu, kuris rodo, jog Amerika nepriima naujosios prezidento B. Clinton pozicijos.

Baltųjų Rūmų spaudos

sekretorius Mike McCurry korespondentams sakė, kad Senato vadovybė kalba apie naują politiką, tačiau jokios naujos politikos nėra. Amerika tebesilaiko 1979 m. Taivaniai santykių įstatymo ir toliau reiškia viltį, kad Taivaniai ateitis bus išspręsta taikiu būdu, salos gyventojams pritarant. "Vienos Kinijos" sąvoką dar 1972 m. paskelbė tuometinis prezidentas R. Nixon.

Taivaniis yra sala, turinti 21 mln. gyventojų. Kinija laikė tą salą savo teritorija, kurią valdo atskilėliai išdavikai, neturintys teisės laukti tarptautinio pripažinimo. Kai 1994 m. gruodyje Kinija pradėjo "bandyti" savo karines raketas vandenyne netoli Taivaniai krantų, Amerikos vyriausybė stipriai kritikavo Kiniją, pasiuntusią ten savo karinius laivus.

KARINGIEJI PRAŠO PAGALBOS

Rusijos prezidentas B. Jelcinas liepos 11 d., nebesulaukęs tarptautinių bankų ir Tarptautinio Valiutos fondo atsakymo, griežėsi asmeninės iniciatyvos. Jis paskambino JAV prezidentui Bill Clinton, Britanijos premjerui Tony Blair, Vokietijos kancleriui Helmut Kohl, Prancūzijos prezidentui J. Chirac, prašydamas jų padaryti viską, kad Rusija galėtų išbrikti iš dabartinių finansinių sunkumų. Rusijos prezidentas paskambino ir Tarptautinio Valiutos fondo direktoriui, nusiskųdamas, kad jo vadovaujama institucija kalba apie paskolas, tačiau tik vilkina laiką ir stumia Rusiją į dar gilesnę krizę.

Baltieji Rūmai pripažino, kad Rusijai reikia paramos. Derybos dėl valiutos fondo reikalavimų užsitęsė per ilgai. Todėl reikia imtis veiklos. Prezidentas B. Jelcinas nusiskundė, kad jo priešai bando dabartinę krizę panaudoti socialinės įtampos

didinimui ir siekia perimti vadovavimą demokratinės Rusijos vyriausybei. Rusija esanti pilna ekstremistų, kurie tik ir laukia ekonominės katastrofos.

Rusija bando pasiskolinti lėšų iš Pasaulio banko ir prašo 800 milijonų dolerių iš Japonijos komercinių bankų. Šie pinigai reikalingi didinti Centralinio Rusijos banko atsargoms ir sumokėti senoms skoloms.

Vakarų spauda pripažįsta, kad Kremlui nelengva kreiptis į Vakarus su kepure rankoje ir maldauti paramos. Tačiau, kaip pripažino Rusijos premjeras Sergej Kirijenko aukštuosiuose Rusijos parlamento rūmuose, finansinė padėtis pasaulinėse rinkose pablogėjo. Rusijos rublio vertė krinta, skolos auga, socialinė įtampa didėja. Tarptautinis Valiutos fondas svarsto pasiūlymą suteikti Rusijai 5.8 milijardus dolerių naujų paskolų, o Rusijos vyriausybė kalba apie būtinai

reikalingą 12 milijardų dolerių sumą.

Tarp tarptautinių elgetų Rusija nėra blogiausioje padėtyje. Birželio 29 d. į užsienį išvyko Pakistano premjeras Nawaz Sharif. Pirmiausia jis aplankė savo "brolius musulmonus" Kuveite ir Katare, kiek anksčiau lankėsi Saudo Arabijoje ir Jungtiniuose Arabų emyratuose. Šie nafta turtingi kraštai pagrįstai nurodė pakistaniečiui, kad naftos kainos pasaulio rinkose nukrito. Susitarę mažinti naftos gamybą, kol kainos vėl pakils, jie patys turi finansinių sunkumų. Pakistanas, pagarsėjęs savo branduolinėmis bombomis, jau turi apie 30 milijardų dolerių skolas. Dabar dar prisidės tarptautinės sankcijos dėl atominių ginklų bandymų. Pakistano vidaus padėtis - gama įtempta. Per šiuos metus vyriausybė turi grąžinti 5 mlrd. dolerių skolų. Eksportas sumažėjo, o paramos užsieniuose nesimato.

Keliais sakiniiais

• Liepos 7 d. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja suteikė Palestinos delegacijai ypatingas teises - beveik tokias, kurias turi nepriklausomos pasaulio valstybės. Generalinėje Asamblėjoje palestiniečiai turės ne tik stebėtojų vaidmenį, bet galės pateikti

klausimus dėl taikos, atsiliepti į pasisakymus, kuriuose minimi Vidurinieji Rytai, kartu su kitais nariais siūlyti rezoliucijas ir jas paremti. Tiek palestiniečiai, tiek ir kai kurios kitos delegacijos pareiškė, kad šis pakeitimas - pirmas žingsnis į pilną narys-

tę. Už palestiniečiams palankų nutarimą balsavo 124 Asamblėjos nariai, 10 susilaikė, 47 nedalyvavo balsavime, o 4 balsavo prieš. Tai buvo Izraelis, JAV, Mikronezija ir Maršalų salos.

(Nukelta į 3 psl.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirma klase – \$58• Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

LIETUVIŠKO LAIKRAŠČIO ŠVENTĖ

"Dirva" netrukus paminės savo 83-ąsias pasirodymo metines. Artėjant šiai sukakčiai vėl rinksimės į savo tradicinę metinę gegužinę, kurią, pasižiūrėjus į kalendorių, gal geriau tiktu vadinti "rugpjūtine". Į gražiai sutvarkytą Vinco ir Liudos Apanių sodybą vėl suvažiuos dailių automobilių virtinė, prie pievoje sustatytų stalų susės gražūs būrys mūsų ištikimų skaitytojų. Smalsumo vedamas ar tiesiog norėdamas pabūti didingos gamtos prieglobstyje užklys čia ir vienas kitas naujokas, gal ir lietuviškai nekalbantis.

Man šie suėjimai šiek tiek primena gražius Juozapavos bažnytelės, esančios už devyneto kilometrų nuo Kuršėnų, atlaidus, į kuriuos kartą per metus susirenka dauguma jos apylinkėse užaugusių ar bet kokią kitą sąryšį su jomis turinčių. Seniai iš jų išvykę čia vėl su jaunystės draugais susitinka, nebegrižtamai išėjusius artimuosius prisimena, nūdienos rūpesčiais pasidalina, po numylėtus Žemaitijos laukus akis pagano. Nuglosto išnykusių sodybų vietose užsilikusių eglių eilutes, į labai pasikeitusios Upynos krantus pasižvalgo. Medinių vartų, prie kurių seneliai laukdavo, vietą susiranda. Lyg ir vėl suskamba jauni brolių ir sesių balsai, lyg pakvimpa nuostabiais alyviniais obuoliais, sultingais serbenais ir vyšniomis. O didžiulis akmuo, dailiai ties pirkios slenksčiu į žemę įaugęs, lyg kviečia užėti į vidų, kur seklyčios viduryje jau laukia papuoštas, valgiais apkrautas stalas, kur iš ąsočio į bokalus pilamas putojantis miežinis alus... Nenusakomas jaudulys pripildo širdis.

Panašumo išpūdį dar labiau sustiprina tai, kad šiemet sutampa Juozapavos atlaidų ir "Dirvos" gegužinės diena. Prisipažinsiu, kad labai norėčiau tą dieną praleisti ten – Mamos tėviškėje, kaip nuo

vaikystės būdavo įprasta. Tačiau jau seniai nebėra senelių sodybos ir ją apgaubusio sodo. Plyname lauke nebežydi jurginai. Gerokai išretėjusio giminių būrelio šiemet pirmą kartą nebeateis pasitikti ir dėdė Juozas – vienintelis toje apylinkėje gyvenęs kažkada gausios šeimos narys. Skaudžios ligos netikėtai pakirstas, jis, nors dar ir nesenas, jau ilsisi šalia senosios akmeninės bažnytelės...

Tad susitikime laikraščio gegužinėje – "rugpjūtinėje". Tikriausia nenustebinsime jūsų kokia nors neregėta – negirdėta menine programa ar gausybe iškiliausių svečių. Tačiau skambia lietuvišką dainą galėtume užtraukti. Todėl labai norisi kuo daugiau jūsų ten pamatyti, ranką paspausti, nuoširdžiai kaimyniškai bent keliais žodeliais pasikeisti. Norėčiau, kad žinotumėt: kiekvieną "Dirvos" numerį ruošiu taip, lyg galėčiau prabilti tiesiai iš širdies į širdį. Gal ne visada viskas pasiseka, bet nė vieno numerio nekūriau "atmestina". Būsiu labai dėkingas už nuoširdžius patarimus ir pasiūlymus, kaip padaryti, kad kiekvieną savaitę tikrai lauktumėte naujo tautinės minties laikraščio numerio. Norėtusi, kad ir iš šio susitikimo išeitume praturtinę save nuoširdaus bendravimo dovanomis. Gal net panašiai, kaip ir lietuviškos bažnytelės atlaidų.

Kai paimate į rankas "amerikonišką" laikraštį, pajuntate ne tik jo svorį. Žinote iš anksto, kad viso neskaitysite. Iš daugybės puslapių išsirenkate gal tik kokią penktadalį, o kitus tik perverčiate: bene užklius akis už svarbesnio skelbimo ar įdomesnės nuotraukos. Geras pusvalandis – ir "perskaitėte".

Visai kitoks už jūrų-marių leidžiamo lietuviško laikraščio likimas. Jį norime matyti tokį, kuriame viskas – svarbu ir įdomu. Kaip ir gimtinės kloniuose...

Juozas Žygas

Beveik penkiasdešimt metų belaukdami Lietuvos atsistatymo, naiviai tikėjome, kad tereikia tik "sovietams" išsikraustyti, ir rasime Lietuvą beveik tokią, kokią palikome. Bet nepagalvojome, kad jau beveik dvi kartos gimė ir užaugo visai kitokioje aplinkoje. Kuomet šiaurės speigas tebebuvo Lietuvą sukaustęs, tai mūsų ryšiai negalėjo būti nei pastovūs, nei laisvi. Net ir tie, kurie Lietuvoje lankydavosi, ne viską tegalėjo matyti. O ir grįžę negalėjo laisvai kalbėti, kad savo artimiesiems nepakenktų.

Kuomet prasidėjo Atgimimas, tuo metu vykusiose demonstracijose Katedros aikštėje ar Vingio parke pamatėme minias žmonių ir jų rą trispalvių. Tokius vaizdus matydami, mes visai susimaišėme. Kiekvienas lietuvis mums atrodė didvyris. Bet tas pakilimas buvo gana trumpas, tik keletą metų žmones hipnotizavęs.

Kuomet vieni Atgimimo renginiuose dalyvavo, Baltijos kelyje, prie Televizijos bokšto ir prie Aukščiausios Tarybos stovėjo, kiti pradėjo "UAB" (uždarąsias akcines bendroves) organizuoti ir planuoti, kaip į savo rankas per-

imti visuomenės turtą. Su pasikeitusios valdžios parama jiems tai pavyko. Kai žmonės nuskurdo, tuomet šie pradėjo iš jų šaipytis:

– Jūs, kurie su vėliavėlėmis bėgiojote, dabar galite džiaugtis savo Lietuva...

Net tariamieji filosofai įžuliai iš patriotizmo šaiposi:

– Kuo didesnis patriotas – tuo didesnis idiotas (pagal A. Šliogerį).

Visus, kurie prieš tankus stovėjo, bando padaryti idiotais. Iš valdžios pusės prieš tokią propagandą griežtai nepasisakoma. O tas, kuris bandė pasisakyti, buvo pašalintas. Esant tokioms nuotakoms, televizija, radijas ir kai kuri spauda pradėjo subtiliai ir net gana atvirai šaipytis iš patriotizmo. Aišku, kad tokia propaganda savo tikslą pasiekia.

Net anais – priespaudos laikais Vasario 16-osios naktį būdavo iškeliomos trispalvės. 1958 m. ant Petrašiūnų elektrinės kamino 80 m aukštyje buvo iškelta Lietuvos valstybės vėliava. Toks drąsus žygis labai sujaudino visą partinę šunaują. O kaip yra dabar? "Lietuvos aidas" šiemet, vasario 18 d. rašė: "Prie pilaičių trispalvė netinka. Kilučių mikrorajone, kur pastaraisiais dešimtmečiais iškilo šimtai gyvenamųjų namų, net tikrų pilaičių, nepamatėme nė vienos trispalvės." Nė vienas, kuris už Lietuvos laisvę kovoję, pilaitės dar nepasistatė.

SUNKU ATSISKIRTI SU SENAIS SIMBOLIAIS

Jas statosi nomenklatūra, kuriai tautiniai klausimai mažai terūpi! Kuomet nebesvarbios tautinės šventės ir valstybinė kalba, tai nėra ko stebėtis, kad net muziejuose tebėra rusiški užrašai.

O dabar iškilo dar kitas reikalas: "Vilnius, liepos 21 d. (BNS) Bus pakeistos sovietmečio paminklinės lentos." Jose lietuviškai ir rusiškai parašyta: "Paminklus saugo Lietuvos TSR". Tą klausimą Seime iškėlė jo kancleris J. Razma, nes Lietuvos istorines vietas lankantys svečiai į tai "atkreipia dėmesį ir mums reiškia pastabas". Jeigu ne tie svečiai, tai tos lentos būtų dar daug metų kabėjusios, nes rusiški įrašai apie nebeegzistuojančią sovietų koloniją niekam akių nebado! Pro šalį Seimo ir Vyriausybės nariai praeina, visai jokio dėmesio nekreipdami. O tų lentų tai tikrai yra labai daug. Dažniausiai jose nurodytos pavardės yra mums nežinomos. Juk Vilnius buvo žymus 5-6 tautybių kultūros centras.

Į tą pačią "operą" dar būtų galima įjungti ir A. Puškiną minėjimą. Jo rengimui yra sudarytas valstybinis komitetas. Kaip jau ne sykį esu rašęs, labai sunku nuo Maskvos skverno atsikabinti. O ką A. Puškinas yra gero Lietuvai padaręs, negalėčiau pasakyti. Tiesa, kažkur tai yra parašęs, kad lietuviai – rusų gentis.

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

• Afganistano valdžia paskelbė, kad uždarnos mergaičių mokyklos. Talibano partija išduos leidimus mergaičių mokykloms, kuriose mokslas vyks iki 8 metų amžiaus. Pagrindinė mokslo knyga bus Koranas. Bus mokoma namų darbų. Valdžia jau uždarė 100 privačių mokyklų, kuriose mokėsi mergaitės.

• JAV vyriausybė paskelbė, jog prezidentas Bill Clinton rugsėjyje važiuos į Maskvą ir būtų patenkintas, jei Rusijos Duma, kurioje daug balsų turi komunistai, patvirtintų branduolinių ginklų sumažinimo sutartį "Start 2", kurią JAV Senatas patvirtino dar 1996 metais. Be tokio Rusijos sprendimo JAV prezidentas negalės pradėti derybų dėl tolimesnio branduolinio ginklo atsargų sumažinimo. Neseniai viceprezidentas Al Gore lankėsi Maskvoje ir tarėsi dėl Rusijos – JAV prezidentų susitikimo darbotvar-

kės.

• Pietų Korėjos diplomatas, dirbęs Maskvoje, buvo apkaltintas šnipinėjimu ir išvarytas. Po keturių dienų Pietų Korėja ištrėmė sovietų ambasados patarėją Olegą Abramkiną, kuris irgi buvo šnipas.

• Pietų Sudane, kur vyko pilietinis karas, prasidėjo badas. Užsienio šalpos organizacijos siunčia maistą: miltus, kruopas ir kt. Jungtinių Tautų Maisto programos vadovai skelbia, kad šalia karo veiksmų, badą sukėlė nepaprasta sausra. Įsteigti 75 maisto maišų išmetimo iš lėktuvų centrai, kuriuose tūkstančiai žmonių laukia pagalbos.

• Nigerijoje paskelbta, kad buvęs karinis diktatorius generolas Abacha mirė nuo širdies smūgio, kaip buvo skelbta, bet nuo stiprių nuodų. Iš kalėjimo paleistas politinis kalinys Abiola mirė

beveik prie derybų stalo, tardamasis su JAV diplomatais. Jo šeima taip pat kaltina Nigerijos valdžią, kad Abiola, kuris buvo numatytas šalies prezidentu, mirė dėl sunkių kalinimo sąlygų arba buvo nuuodytas. Nigerijoje prasidėjo riaušės ir gatvių kovos.

• Šiaurinėje Airijoje, nežiūrint ilgų derybų, susitarimų ir naujos savivaldos narių išrinkimo, taikai nepritarančios protestantų grupuotės išėjo į gatves erzinti katalikų ir sprogdinti bombų. Britų vyriausybė atsiuntė dar vieną batalioną kareivių taikai prižiūrėti. Per kelias liepos dienas riaušių mėgėjai sudegino 100 automobilių, sužeidė 42 policininkus, apdegino 330 katalikų pastatų.

• Meksikos vyriausybė paskelbė sumažinanti biudžetą numatytas išlaidas, nes labai krito naftos kainos. Pajamos iš naftos šaltinių taip pat sumažėjo Venesueloje ir Kolumbijoje.

LIETUVOS VAIKAI

(Tęsinys. Pradžia - 23 nr.)

Tačiau blausioje spinksulių šviesoje išvydę suvargusius, alkanus ir tik gailėsčio šaukiančius veidus, apsisuko ir išėjo.

Atėjo 1942 metų gruodžio 24-oji – Kūčių vakaras. Jurtoje visi pasipuošę dar išlikusiais, iš Lietuvos atsivežtais rūbais. Uždegėme spinksules. Kūčioms dar iš rudens taupėme po truputį maisto. Mama buvo užslėpusi saujelę razinų ir krakmolo bei juodos duonos džiovėsių. Tą šventą Kūčių vakarą ji mums išvirė kisielių su razinomis ir padalino džiovėsius. Kokia tai buvo didelė šventė! Sveikinome vieni kitus su Kalėdomis, prisiminėme, kaip gražiai jos būdavo švenčiamos Lietuvoje. Gyvenome tą vakarą prisiminimais ir viltimi vėl sugrįžti į tą mums taip brangų kraštą...

Prasidėjo ligos. Tolimesnėje jurtoje gyvenę lietuviai susirgo šiltine, pradėjo mirti. Tuo metu dirbti felčerių čia buvo atsiųstas jaunas vyras, pavarde Vlasov. Tik atvykus į šį pusiasalį, tos pareigos buvo patikėtos tremtiniui iš Kauno Goldbergui Tėveliui, kurį visi draugiškai vadinome Tėfke. Jis sakėsi studijavęs mediciną Italijoje ir lyg tai baigęs tuos kursus, tačiau neturėjo jokių dokumentų, todėl jam teko užleisti šias pareigas Vlasovui.

Prasidėjus šiltinės epidemijai, felčeris, nepasitikėdamas savo jėgomis, išsikvietė pagalbą iš Buluno. Atvažiavo totorius gydytojas Išakov Achtam Minibajevič. Atėjęs į jurta, jis paskiepijo visus nuo šiltinės. Sužinojęs, kad esu baigusi du kursus medicinos fakultete, ir mane šio meno išmokė. Be to netoliese esančioje jurtoje (iškraustę žvejų šeimą) įsteigė nedidelę ligoninę ir pasiūlė man joje dirbti medicinos seserimi. Noriai sutikau. Suguldė į tą jurta apie 6-7 šiltine sergančius, vos gyvus likusius. Aš girdydavau jiems vaistus, tvarkydavau patalynę ir, pati paruošusi, išdalindavau maistą. Apsišviesdavome spinksule. Maistas buvo labai menkas, bet retkarčiais gaudavome kruopų ar miltų. Išvirdavau kokią nors "pliurzalą" ir visiems sąžiningai jį padalindavau. Pati suvalgydavau tik tiek, kiek buvo skirta visiems. Vaistų buvo maža, jurtoje šalta, tad ištisą parą kūrendavau krosnelę.

Vieną dieną man atnešė sauso kisielių ir aš nutariau juo vakare pavaišinti ligonius. Priviriau kisielių visą didžiulį puodą. Valgyti visi labai norėjome. Kad jis greičiau atauštų, išnešiau į lauką

Elena-Aldona
Endziulaitytė-Pivorūnienė

ir pastačiau puodą ant sniego. Deja, kai nuėjau parsinešti, puodas buvo tuščias: šunys, tokie pat alkanai, kaip ir mes, žmonės, visą kisielių suėdė. Aš labai pergyvenau, man buvo be galo nesmagu ir gėda dėl savo didžiulio kvailumo. O svarbiausiai, kad alkanųjų nebeturėjau kuo pamaitinti. Žmonės, mūsų gerieji lietuviai buvo tada labai nuširdūs ir geri. Jie mane ramino, sakėsi, kad išmiegos ir nevalgę. Ir dabar, kai aš prisimenu, kad dėl mano kaltės jie liko alkanai, jaučiuosiu prieš juos labai nusikaltusi.

Tiesa, tik ką atvykę į Mis-Mastachą sužinojome, kad kažkuriame mieste (atrodo Gorkyje, bet tiksliai neatsimenu, gyveno iš Lietuvos pabėgę sovietinės vyriausybės nariai. Tarp jų buvo ir Sveikatos apsaugos ministras Girdzijauskas, mano mamos sesers Birutės Navickienės geras pažįstamas. Parašiau jam laišką, jog esame išlaipinti tuščiam krante prie Ledjūrio – vaikai, seneliai, moterys. Basi, alkanai, kenčiantys šaltį, kamuojami ligų. Prašiau visiems kaip nors padėti. Laišką pavyko išsiųsti per Tiksi uostą, įdavus atplaukusio katerio įgulai. Vilties daug neturėjome. Tačiau vieną dieną gavau atsakymą nuo prof. Girdzijausko žmonos. Ji rašė, kad jos vyras siūlo man padėti tęsti studijas institute ir žada pasirūpinti, kad aš iš Mis-Mastacho galėčiau išvykti. Apie kitus tremtinius – nė žodžio. (Dabar gailiuosi, kad šio laiško neišsaugojau, o suplėšiau). Tas pasiūlymas buvo, žinoma, geranoriškas, bet tuo metu aš juo buvau tiesiog pasipiktinusi ir pritrenkta. Išvykti vienai, palikti čia visus tokiam didžiuliame varge? Juk tai būtų išdavystė!

Tad, susiradusi gabalėlį popieriaus, parašiau kitą laišką. Laiškas nebuvo labai malonus ir mandagus. Atsimenu tik jo pabaigą: kol nebus išgelbėti visi čia esantys ištremtieji, viena aš iš čia neišvažiuosiu. Kaip bus, taip bus, tačiau liksiu su visais.

Kai lygiai po 15 metų grįžusi į Lietuvą studijavau mediciną ir pas tuometinį prof. Girdzijauską išlaikiau egzaminą, jis visą mūsų grupę nusivedė į kavinę. Sėdėdamas šalia manęs užklausė, ar aš atsimenu tą laišką, kurį kadaise jam parašiau, ar man negaila, kad tada neatvykau. Aš atsakiau: "Ne, profesoriau, negaila. Aš dar suspėsiu ir dabar baigti mokslus". Daugiau to jis man niekuo-

met nebepriminė...

Susirgo šiltine ir mūsų jurtoje Vytukas Čarneckis. Ši šeima ypatingai vargo. Nei rūbų, nei daiktų su savimi jie neturėjo pasiėmę. Teturėjo vieną didžiulę antklodę, po kuria naktį sutilpdavo visi penki vaikai. Čarneckienė vakare nuvilktus jų rūbelius išskalbdavo ir džiovindavo prie geležinės krosnelės, kad ryte atsikėlę turėtų kuo apsivilkti. Vaikai buvo visai nusilpę. Ypač kamavosi didelio ūgio Algirdas (Adė) ir už jį kiek jaunesnis Vytukas.

Adė, eidamas jurtoje, jau dažnokai suklupdavo. Jis buvo sumenkęs, paakiai įkrite, tesimatė atsikišusios ausys. Ir štai tokia nelaimė: Vytukas susirgo šiltine! Puikiai atsimenu tą baisiąją naktį. Vytukas klidėjo, veržėsi iš taip vadinamos lovos, o p. Čarneckienė atsiklaupusi meldė Dievą nepasiimti jos sūnaus, palikti jį gyventi. Ji prašė: "Dieve išsaugok jį iki ryto. Jei jis tik išgyvens iki saulės patekėjimo, tai liks gyvas". Vytukas gi toliau blaškėsi ir klidėjo. Visi jurtos gyventojai nemiegojo, labai pergyvenome. Ir Dievas jos maldas išklaušė. Patekėjo raudona, raudona saulė. Vytukas nustojo blaškytis, aprimo, užmigo. Krito temperatūra. Po kurio laiko jo sveikata kasdien pradėjo eiti vis geryn ir jis pasveiko. Vėliau, gelbėdamiesi nuo bado, Čarneckų šeimos "vyras" pasigavo šunį, nulupo kailį ir suvalgė. O pavasarį drauge su kitais tremtiniais jie nuėjo pėsti į Tiksi, kur gyventojai, pamatę juos nebepanašius į žmones, stengėsi visokiais būdais sušelpiti maistu, nors ir patys jo neperdaugiausiai turėjo.

Šiltinės epidemija Mis-Mastache buvo likviduota. Kam buvo skirta – išmirė, o kam likimas lėmė ir toliau tęsti vargus, išliko. Tačiau dėmėtoji šiltinė pradėjo siausti kitose tremties vietose. Daug sergančių buvo vietovėje, vadinamoje Ari. Ten gyveno ištremtieji suomiai ir Pavolgio vokiečiai. Atvykęs gyd. A. Išakovas įrengė "izoliatorių" (ligoninę), tačiau žmonių, galinčių dirbti, neturėjo. Felčeris Vlasovas pasiūlė man ten vykti. Labai norėjosi valgyti, skaudėjo kojos, kraujavo dantenos. Ir aš sutikau laikinai išvykti už 200-300 km tikėdamasi, kad jei ten bus geriau, galėsiu atsivežti mamą ir sesutę. Įsisupusi į didžiulius skolintus valdiškus kailinius, atsisveikinau su namiškiais ir kajūras (tai vadinamas žmogus, valdantis šunimis pakinkytas roges – nartas) mane išvežė į nežinomą kraštą.

PASAULIS IR LIETUVA

*** DRAUGIŠKUMAS – RUSIŠKAI.** Rusijos Federacijos ambasada Vilniuje atsisakė išduoti vizas Lietuvos Seimo delegacijai, norėjusiai vykti į Čėčėniją į tarptautinę konferenciją "Čėčėnija ir Rusija: santykių problemos sprendimas". Savo elgesį ji aiškina negalėjimu garantuoti parlamentarų saugumo. Seimo vicepirmininkas Romuladas Ozolas savo pranešimą konferencijai nusiuntė faksu. Lietuvos Seimo parlamentinė grupė Rusijos veiksmus pavadino nedraugiškais Lietuvai ir Ičkerijos izoliavimo tąsa. (ITAR-TASS)

*** NEVEIKLUMAS.** Įtakingas Vašingtono dienraštis "The Washington Post" liepos 26 d. pažymėjo, kad "Baltic Challenge'98" mokymuose, išskyrus Jungtines Amerikos Valstijas, kitos NATO šalys dalyvavo labai neaktyviai. "Pratybose trūko daugumos NATO sąjungininkių. Laikraščio vertinimu, "toks menkas NATO dalyvavimas parodo, koki sunkų kelią Baltijos šalims tenka įveikti, kad įtikintų Vakarų priimti jas narėmis": "NATO šalių sostinėse esama susirūpinimo, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos priėmimas į NATO žymiai labiau atitolintų Rusiją nuo Vakarų, negu pernykštis Lenkijos, Vengrijos ir Čekijos pakvietimas tapti narėmis." (BNS)

*** GĄSDINIMAI.** Rusijos valstybinės TV programos vedantysis ruošiamąsi Latvijoje surengti referendumą dėl pilietybės įstatymo įvertino taip: latviai ruošia referendumą "savo nelaimei". Visas laidos patosas buvo nukreiptas maksimaliai baisiam parašų rinkimo pasekmių poveikui sudaryti. Nesenai girdėtą JAV valstybės sekretorės pavaduotojo Strobe Talbot raginimą Rusijai Baltijos valstybių netraktuoti kaip savo įtakos zonos vedantysis įvertino kaip JAV ketinimą "daryti spaudimą Baltijos fronte". (BNS)

*** ATSAKOMOJI LATVIJOS NOTA.** Latvija įteikė Lietuvai atsakomąją notą, kurioje pasmerkė Lietuvos valstybinės vėliavos išniekinimą per "žaliųjų" piketą prieš Būtingės naftos terminalą ir apgailestavo dėl šio įvykio. Apie tai pranešė Latvijos URM sekretorius spaudai Andrejis Pildegovičius. Nustatyta, kad per piketą buvo pažeisti Latvijos įstatymai. (BNS)

*** SUSITARIMAS.** Lietuvos vyriausybės kanceliarijoje pranešta, kad Lietuvos vyriausybė uždaramė posėdyje pritarė Lietuvos derybų su JAV koncernu "Williams International Co.", siekiančiu nusipirkti 33 procentus Lietuvos naftos įmonių akcijų, rezultatams. (INTERFAX)

*** PASIKĖSINIMAS.** Liepos 23 d. Grozne įvykdytas pasikėsinimas į Čėčėnijos prezidentą Aslaną Maschadovą. Prezidento mašinų kortėžui judant link miesto centro, sprogo prie kelkraščio stovėjęs "UAZ" markės automobilis. A. Maschadovui buvo lengvai sužalota koja. Vienas asmens sargybinis žuvo vietoje, keli kiti sunkiai sužeisti. A. Maschadovas vakariniame kreipimesi per šalies televiziją apkaltino Rusijos spectarnybas organizavus pasikėsinimą prieš jį. (ITAR-TASS, INTERFAX)

*** A.LUKAŠENKOS UŽUOMINOS.** Gudijos (Baltarusijos) prezidentas Aleksandras Lukašenka, lankydamasis vienoje iš Vitebsko įmonių, pareiškė, kad jo sprendimui iškelti užsienio diplomatus iš "Drozdy" komplekso turėjo įtakos rimtos priežastys, apie kurias jis kol kas nenori kalbėti. Pasak jo, Baltarusijos pusė suprato, koks konfliktas gali kilti, bet "ant svarstyklių buvo padėta kažkas svarbesnio": "Ateis laikas ir mes papasakosim, kodėl kilo konfliktas dėl diplomatų perkėlimo iš "Drozdy" komplekso. Tai ne tik kanalizacija. Ten yra ir įdomesnių bei sudėtingesnių klausimų" - pasakė A. Lukašenka. Nenormaliu reiškiniu jis pavadino tai, kad dešimt metrų nuo jo rezidencijos buvo JAV, Prancūzijos ir kitų šalių ambasadorių patalpos. Baltarusijos UR ministras Ivan Antonovič pareiškė, kad, kai bus patikslintos prezidento rezidencijos "Drozdy" komplekse ribos, grįžti galės tik tie diplomatai, kurių rezidencijos liks už šių ribų. Panašu, pažymėjo I. Antonovič, kad į savo rezidenciją negalės grįžti JAV ambasadorius. (ITAR-TASS, BelaPAN)

*** DIPLOMATIJA AR NUOLAUDŽIAVIMAS?** Lenkija, iki šiol itin kritikavusi Baltarusijos prezidento A. Lukašenkos vyriausybę, netikėtai nustebyno Europos Sąjungą, atsisakiusi uždrausti išduoti įvažiavimo vizas aukštiems Baltarusijos pareigūnams. Prieš 4 savaites Lenkija, kaip ir ES bei JAV atšaukė savo ambasadorių iš Minsko dėl konflikto, susijusio su ambasadų rezidencijomis. Iš kandidatuojančių į ES valstybių tik Lietuva, Latvija ir Lenkija nesutiko laikytis bendros ES nuostatos dėl vizų uždraudimo Baltarusijos pareigūnams. Aiškindamas šį žingsnį, Lenkijos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Przemysław Grudziński per televiziją sakė, kad Briuselis tikisi, jog Lenkija atliks tilto vaidmenį tarp ES ir Baltarusijos. Jis teigė, kad sankcijos pakenktų ir Baltarusijos opozicijai. Tačiau Baltarusijos opozicija pati sukritikavo tokį Lenkijos žingsnį. (DPA)

LIETUVIŠKA DAINA VAŠINGTONE

Liaudies meno ir buities festivalis šiemet Vašingtone buvo švenčiamas birželio 24-28 d. ir liepos 1-5 d. Šventė vyko "National Mall" aikštėje, priešais Smithsonian muziejų. Buvo pastatyta įvairių dydžių palapinių, kad dalyvaujantieji parodose ar valgantieji galėtų pasislėpti nuo karštos Vašingtono saulės, nes oro temperatūra siekė 90 F ir dar daugiau.

Šventės komitetas kiekvienais metais kviečia vis kitas tautines grupes ar valstybes. Taip pat dalyvauja atskiros Amerikos valstijos, parodydamos savo skirtingą charakterį. Tokios didelės valstybės, kaip JAV, rajonai kartais susideda net iš kelių valstijų, turi skirtingą tautinį paveldą, skirtingas kultūros vertybes, perimtas iš tėvų, senelių ar prosenelių, kilusių iš įvairių Europos, Azijos, Afrikos ar Pietų Amerikos kraštų. Šias ypatybes ir norima plačiau visuomenei parodyti, kad ji suprastų, "iš kokių siūlų yra išaustas amerikiečio kilimas".

Šiais metais pirmą kartą buvo pakviestos ir trys valstybės nuo Baltijos rytinio kranto: Estija, Latvija ir Lietuva. Be jų dar buvo pakviesti Filipinai, kurie šiais metais

švenčia 100 metų nuo jų pirmojo nepriklausomybės paskelbimo, Wisconsin valstija, švenčianti 150 metų nuo prisidėjimo prie sąjungos ir Rio Grande / Rio Bravo rajonas, kurio siena su Meksika nustatyta ir sutartis pasirašyta prieš 150 metų.

Festivalio komiteto tikslas ir buvo atrinkti ansamblius, šokių ir muzikos grupes, palaikančias iš senovės kilusias tradicijas. Kartais mums, gimusiems 20 šimtmeetyje, atrodo, kad nėra reikalo grįžti ir rodyti publikai, kokie mes buvome atsilikę, palyginus su šių dienų kultūrinėmis vertybėmis. Bet, rimtai pagalvojus, šie bruožai ir formavo mūsų atskirų tautų ir valstybių charakterį.

Teko aplankyti šį festivalį birželio mėn. 24 dieną, per Jonines. Iš Lietuvos atvyko apie 50 menininkų, dainininkų, muzikantų ir šokėjų. Dalyvavo ir liaudies meno puoselėtojai: kalvis, medžio drožėjas – skulptorius, tvorų tvėrėjas, gintaro papuošalų gamintojas, kiaušinių margintoja, dekoratyvinių šiaudelių pynėja, verbų rišėja.

Birželio 24-osios programa prasidėjo 11 val. ryto su įvairiais liaudies menininkų

Lietuvos muzikantai Vašingtone. Atokvėpio valandėlė.

J. Kardoko nuotr.

pasirodymais bei paaiškinimais ir tęsėsi maždaug iki 4:30 p.p., kada prasidėjo dainos, muzika ir šokiai. Pirmiausiai pasirodė latviai, po to lietuviai ir estai. Galima teigti, kad muzika ir dainų melodijos – labai panašios. Jeigu neatsiktum žodžių, būtų neįmanoma atspėti, kuri tauta dainuoja. Polkos ir valsai su įvairiomis interpretacijomis vyravo visų trijų tautų pasirodymuose.

Kadangi buvo Joninės, pavakariais sukurtas laužas. Buvo galima išskirti latviškas

Janio dainas. Apie laužą jokių ceremonijų nebuvo (girdėjau, kad gaisrininkai neleido). Visa šokių, dainų ir muzikos programa vyko šalia laužo. Lietuvoje ir Latvijoje buvo šokama ir dainuojama aplink laužą.

Šia proga noriu prisiminti paskutinį Joninių laužą 1940 m. birželio 24 d., tik devynioms dienoms praslinkus po Sovietų okupacijos. Nuotaika buvo labai liūdna, skaudi ir nieko gero nežadanti, neaiškus rytojus. Mes, studentai, labai pergyvenome dėl oku-

pacijos. Prisimenu diskusijas, kas būtų geresnis okupantas rusas ar vokiečiai. Mažai žinodami apie komunistinę diktatūrą, sprendėme, kad prie sovietų, kaip žemesnės kultūros ir techniškai atsilikusios valstybės bus lengviau gyventi. Tačiau greit išitikinome, kaip mes labai klydome. Prie laužo daug gėrėme, mažai dainavome, visai nešokome. Tas vaizdas dar ir dabar pasilikęs pasamonėje. Skausmas gal kiek sušvelnintas, bet dar ir dabar juntamas.

J. Kardokas

MINISTRAS S. ŠALTENIS ČIKAGOJE

Birželio mėn. 25-27 dienomis Vašingtone vyko tautybių festivalis. Tuo reikalu su Smithsonian institutu buvo pradėta tartis prieš trejetą metų. Šiemet pirmą sykį šioje šventėje dalyvavo ir Lietuva, kaip nepriklausoma, pilnaties valstybė. Pirmą sykį po 58-erių metų Lietuvos atstovavimui jau nebereikėjo išeivijos pinigų. Žinoma, tvarkyti reikalus su Smithsonian institutu ir spauda bei kitiems panašioms reikalams reikėjo ir mūsų pagalbos. Tiems darbams vadovavo Laima Šileikytė-Hood.

Jau be išeivijos pinigų atvyko ir įvairių sričių menininkai. Jų atvykimu rūpinosi Lietuvos Kultūros ministerija. Iš Lietuvos atvykusieji rodė audimą, geležies kalimą ir medžio drožybą. Vienas gabus meistras iš didelio ažuolinio rąsto buvo pasiryžęs koplytstulpį padaryti, tik nežinau, ar suspėjo. Dalyvavo ir pasižymėjusi liaudies dainų atlikėja Veronika Pavilionienė bei Marcinkonių dainininkės. Pasak ministro S. Šaltenio, lietuvių pasirodymai atkreipė lankytojų dėmesį ir pilnai pasiteisino.

Susitikimas su ministru S. Šalteniu birželio 28 d. popietę įvyko Jaunimo centro kavinėje. Diena buvo karšta,

tai tur būt daug kas nesiryžo iš namų išvažiuoti. Kurie taip galvojo, apsiriko, nes kavinėje oro vėsinimo įrenginiai gerai veikė. Namuose sėdėdami, jie neturėjo progos svečio pranešimo išgirsti ir vėliau su juo padiskutuoti.

Susitikimą pradėjo JAV LB-nės Kultūros tarybos pirmininkė Marija Remienė. Svečias iš pirmo žvilgsnio padarė gerą įspūdį. Į klausytojus jis nekalbėjo iš aukšto ar oficialiai. Žinoma, iš valdžios nereikia tikėtis išgirsti kritiškų pastabų apie esamą padėtį.

Kalbėdamas apie savo planus, ministras pasakė, kad jo vizija – paversti Vilnių tokiu kultūros centru, kuris būtų Europoje plačiai žinomas, kad į jame vykstančius renginius atvažiuotų atlikėjai bei žiūrovai ir iš kitų kraštų. Juk "iš meninio taško žiūrint", Lietuva turi daug ką parodyti. Ji turi tarptautiniu mastu pripažintus režisierius bei dirigentus.

Po gana trumpo pranešimo buvo leista ir klausytojams pasisakyti. Pateiktas klausimas, kodėl Lietuvos teatruose nėra lietuviškų dramų veikalų, o Lietuvos teatras net užsienyje pristatomas su "Dėde Vania", "Karnavalu" ir kitais rusiškais veika-

lais? Ministras atsakė, kad neturime lietuviško Shakespeare (Šekspyro), Lermontovo ar į juos panašių. Jis buvo užklaustas, kodėl nestatoma A. Škėmos "Živilė"? Į tai atsakymo negauta. Pateiktas klausimas: "Kur eina Lietuva, kad net sudaryta valstybinė komisija A. Puškino jubiliejui paminėti?" Ministras bandė atsakyti, bet nieko ištinkamo taip ir nepasakė.

Kitas susitikimas įvyko liepos 1 d "Seklyčioje". JAV LB Socialinės tarybos pirmininkė Birutė Jasaitienė paaiškino svečiui apie šios ta-

rybos veiklą. Ji priminė, kad tarybos rūpesčiu Vilniuje, Santariškių ligoninėje yra įrengtos modernios operacinės. Jas įrengus, daug vaikų gali būti operuojami ir gydomi Vilniuje. Birutė Jasaitienė asmeniškai pristatė kiekvieną Socialinės tarybos talkininką. O jų buvo, berods, net 36. Po pristatymo davė visiems pavalgyti.

Pusėtinai užkandus, viena talkininkė prašė atsisakyti žodžio "komisaras", kuris labai mums režia ausį. Ministras atsakė, kad "komisaras" – prancūziškas žodis. Tik, kaip

žinome, ne iš prancūzų jis buvo paveldėtas. Webster's žodyne taip rašoma: – "Commissar – one of the heads of departments of government of the Russian Soviet Republic". Taigi aiškiai pasakyta, kad tai yra rusiškų-sovietinių pareigūnų titulas. Manau, kad Europos Sąjungoje tokie "komisarami" nėra pageidaujami.

Ministras dar turėjo kitų reikalų. Jam reikėjo ir į Lėmontą vykti.

Juozas Žygas

Telšių ansamblis "Insula". Užgavėnių persirengėliai.

H. Sakalausko nuotr.

VYTAUTĄ MEŠKAUSKĄ PRISIMENANT

Gavęs skaudžią žinią apie seno draugo, mano svainio mirtį, buvau smarkiai sukrėstas, nors ir nujaučiau artėjančią nelaimę. Ir kaip visada tokiu atveju, pamatai mirusiojo atvaizdą, girdi jo šneką, prisimeni būdą ir kt. Paskutinį kartą jį mačiau Floridoje, kur buvo gražiai įsitaisęs netoli Atlanto. Džiaugėsi šiltu, saulėtu klimatu, nerūpestingomis pensininko dienomis ir prisiminimais apie itin pamėgtą žurnalistinę veiklą – rašymą politikos klausimais "Dirvoje".

Praėjus pirmam susijaudinimui, atmintyje iškilo sena pažintis, bendri išgyvenimai, draugystės metai. Susipažinome 1933 metais Kaune VD Universiteto teisės mokslo fakulteto auditorijose. Beje, teisė nei jam, nei man nebuvo "prie širdies". Vytautas, nuo mažumės našlaitis, augo ir brendo savo dėdės, žinomo advokato Dominyko Nargelavičiaus (Nargelės) globoje. Tur būt pastarojo ir buvo įtaigotas ruoštis teisininko karjerai. Bet mano draugas, santūrus ir visa slepiąs savyje, nesiskundė, nieko nekaltino. Mažne kasdien vakarais, menu, išeidavom pasivaikš-

čioti Kauno Laisvės alėjoje, dalindamies savo išgyvenimais ir naujienomis. Jis jau anuomet domėjosi politika, negailėdavo kandžių žodžių nei mūsų, nei užsienio politikos vadams. Pranašavo Hitlerio ir Stalino grėsmę gražiai augančiai Tėvynei Lietuvai. Tuomet nenujautėm, kad pastarųjų vadų manipuliacijos paveiks ir mudviejų likimą. Vytautas susituokė su mano seserim Eugenija ir 1941 metais abiejų šeimos išsikėlė į Vokietiją. Karui besibai-giant, pasimatėm Drezdene, kur tada gyvenau, bet Vytautas su šeima suspėjo pasitraukti iš miesto, kurį po kelių dienų alijantų bombos baisiai sunaikino.

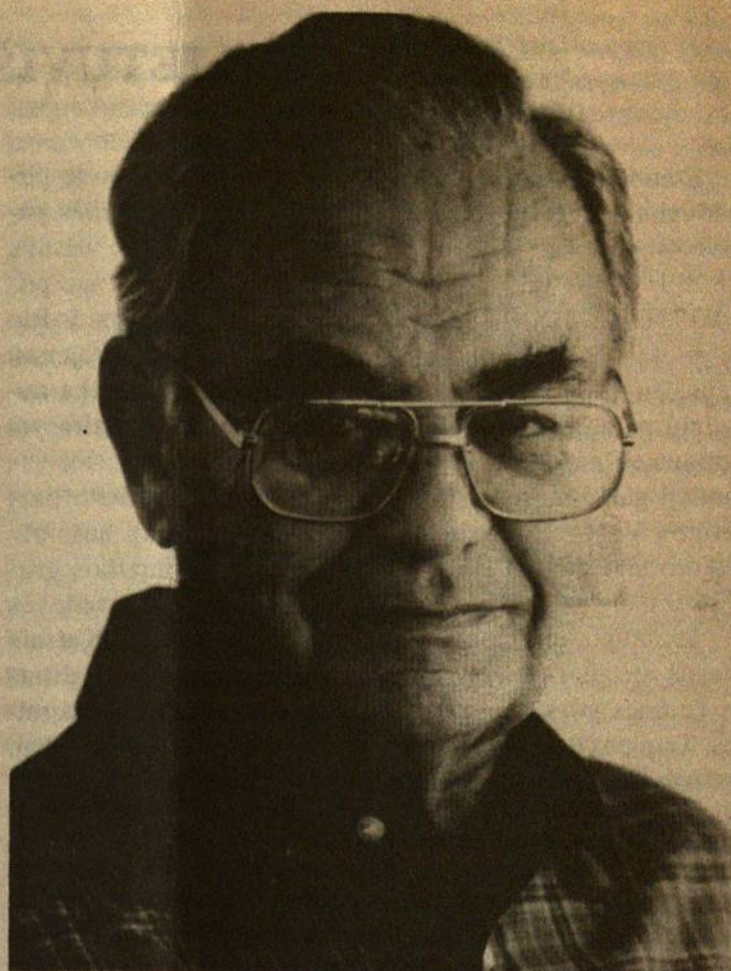
Po karo Vytautą sutikau Pietų Vokietijoje. Jis buvo gana gerai nusiteikęs ir, kaip man rodė, "suradęs save": uoliai rašė kultūros ir politikos klausimais išeivijos spaudoje, o vėliau perėmė "Minties" laikraščio redagavimą. Ar tai nebuvo prasmingiausi jo gyvenimo metai?

Atvykęs Amerikon, pradėjo leisti žurnalą "Atspindžiai", bet netrukus nusivylė, suvokęs, kad be finansinės paramos geri norai nebus

įvykdomi. Reikėjo, kaip ir daugeliui išeivių, imtis fizinio darbo. Dirbo abu su Eugenija: vienas dienomis, kitas – naktimis. Įsidarbinę sugebėjo nusipirkti namelį Čikagos užmiestyje Bervine ir išauginti tris puikius jaunuolius. Šiandien vyriausiasis sūnus Erikas yra populiaraus laikraščio "New York Daily News" fotografijos skyriaus direktorius, kitas sūnus – Rokas dirba Floridoje statybų vadovu, o duktė Nora, išsimokslinusi finansininkė, likimui palankiai lemiant, išteko už vyresniojo patarėjo, dirbančio pasaulinio garso banke (World Bank).

Laikui bėgant, vaikams išaugus, Meškauskai nutarė keltis į Floridą, kur manė praleisti savo gyvenimo saulėlydį. Vytautas džiaugėsi galėsiąs visą dėmesį paskirti mėgiamai veiklai – straipsniams "Dirvos" laikraštyje.

Deja, paskutiniai žmogaus metai nebūna "auksiniai". Prasidėjo fiziniai negalavimai, kuriems padidėjus, reikėjo ieškoti nuolatinės medicininės pagalbos. Duktė Nora parūpino jiems vietą senesniųjų žmonių prieglaudoje netoli Vašingtono, kur kai-

A. a. VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

mynystėje pati gyveno.

Su Vytautu vis rečiau besikalbėdavom. Jaučiau, kad abiejų dalia eina prie pabaigos. Vienąsyk jis, paskambinęs telefonu, man pasiskun-

dė: girdi, anot poeto Aisčio, gyvenęs "dėl gyvenimo paties", nieko daugiau. Birželio dvidešimt antrąją dieną ir tas gyvenimas pasibaigė.

Aleksandras Kučiūnas

Trumpi pranešimai

NAUJA KNYGA

Aleksandras Vitkus, Lietuvos istorijos įvykių chronologija (1795-1918). "Varpas", Kaunas, 1998 m., 260 psl., kieti viršeliai.

Knygos paskirtį nusako įrašas antrame viršelyje: "Ši dr. Aleksandro Vitkaus knyga – tęsinys "Lietuvos istorijos įvykių chronologijos", išleistos 1996 m. ir atspindinčios Lietuvos istorijos raidą nuo jos pirmųjų gyventojų pasirodymo Lietuvos teritorijoje iki 1795 metų. O šiame leidinyje publikuojami 1795-1918 metų laikotarpio įvykių šaltiniai. Skiriama istorikams, pedagogams, studentams, moksleiviams, visiems besidomintiems turtinga mūsų tautos praeitimi. Nepriklaus-

somos Lietuvos gyvavimo, t.y. nuo 1918 metų, įvykių raida atspindės trečioje ir ketvirtoje "Lietuvos istorijos įvykių chronologijos" knygoje."

Knygoje yra 13 pav. – brėžinių. Pirmasis iš jų – Lietuvos – Lenkijos padalijimai (1772, 1793, 1795 metai). Tryliktasis – Tarybų (Sovietų) Rusijos siena su Vokietija pagal Lietuvos Brastos taikos sutartį.

Z. Raulinaitis

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS NAUJOJI VALDYBA

Lietuvių Rašytojų draugijos naujoji valdyba, išrinkta Čikagoje, pirmajame posėdyje pasiskirstė pareigomis:

Stasė Petersonienė – pirmininkė, Daiva Karužaitė – sekretorė, Stasys Džiugas – izdininkas ir archyvaras, Audra Kubiliūtė-Daulienė – ryšinininkė su angliškai rašančiais lietuviais rašytojais, Nijolė Jankutė-Užubalienė informaciniais reikalais ir dr. Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis – narys.

Posėdyje buvo svarstomas komisijos, kuri turėtų paskirti 1997 metų literatūros premiją, sudarymas, LRD narių išleistų knygų pristatymas visuomenei, draugijos archyvo vedimas ir kiti einamieji reikalai.

Valdybos adresas: Stasė Petersonienė 2534 W. 40 th St., Chicago, IL 60632. Tel.: 773-847-1693.

LRD valdybos inf.

"Dirvos" gegužinės prisiminimai.

A. a. V. Bacevičiaus nuotr.

"DIRVOS" - "VILTIES"

GEGUŽINĖ

įvyks
sekmadienį, rugpjūčio 9 dieną

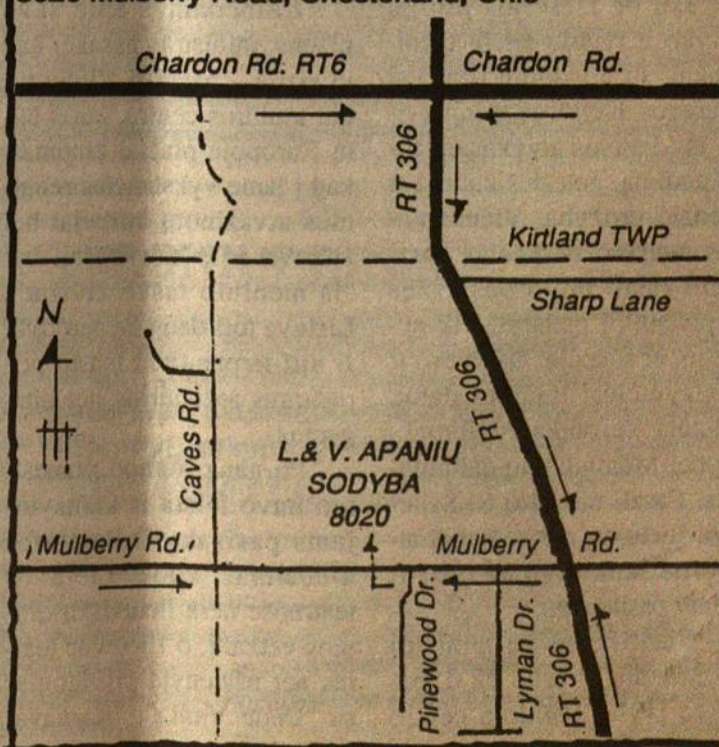
**Vinco ir Liudos Apanių
sodyboje**
8020 Mulberry Road
Chesterland, Ohio

Pradžia – 1:00 valanda

Šilti pietūs, bufeto užkandžiai, gėrimai, loterija.
Dalyvaus poetas Balys Auginas ir kiti "Dirvos" autoriai.

**Gegužinės pelnas skiriamas
"DIRVAI"**

Š. m. rugpjūčio 9 d. visi keliai veda į "DIRVOS" – "VILTIES" gegužinę – į Liudos ir Vinco Apanių sodybą 8020 Mulberry Road, Chesterland, Ohio

KĄ PASAKOJO MANO MOČIUTĖ?

Sumanymas surengti už Lietuvos ribų gyvenančių moksleivių, rašinių konkursą yra labai svarbus, sveikintinas ir remtinas. Lietuvai kiekvienas lietuvis, o ypač moksleivis, turėtų rūpėti. Deja, Lietuvos valdžia tam reikalui neturi nei laiko, nei pinigų. O svarbiausia, kad net noro neturi.

Rašinių peržiūrai ir vertinimui buvo sudaryta komisija: Regina Kučienė, pirm., Julija Švabaitė-Gylienė, Bronė Nainienė, Irena Šerėlienė, Alicija Bražaitienė, Vytautas Volertas, Viktoras Kučas ir Juozas Žygas. 1998 m. premijų mėcenatai: Raimundas Grigaliūnas ir Kazys Rožanskas. Konkurse dalyvavo 41 mokinys. Kai kurie rašiniai savo temomis aktualumu, jos dėstymu ir stiliumi yra verti dėmesio. Šį rašinį pasirinkau todėl, kad jis – iš Karaliaučiaus krašto, kuris yra labiausiai apleistas ir užmirštas. Todėl jam ypač reikia dėmesio.

Rašinį spaudai parengė J.Žygas

Žilino (Karaliaučiaus krašto) vidurinės mokyklos V-tos klasės mokinės Uljanos Nemakulinos rašinys (Mokytoja – J. Santalaitė)

Lietuva. Kiek daug telpa šitame viename žodyje: meilė ir viltis, pasitikėjimas ir ištikimybė, skausmas ir ilgesys. Ar gali mažutė širdis ir protas aprėpti tiek begalinio ilgesio dėl paliktų namų, paliktos taip mylimos Tėvynės. Kiekvieną naktį sapnai primena gerai pažįstamas pievas ir girias. Kur buvo klausyta gegutės kukavimo, plėšyti lauko ramunės žiedlapiai ir burta: myli, nemyli, myli... Tik užsimerki ir staiga pamatai save mažą, renkančią įvairiausias uogas ir grybus ar šiaip žiūrincią į mėlyną dangų, į plaukiančius dangumi karališkus laivus, užburtų princesių pilis, įdomiausius gyvūnus, kokius tik gamta tegali sukurti. Sukūri įvairiausias istorijas, gražiausias pasakas, kuriose pati esi nuostabiausia fėja, gyveni baltame debesų rūme ir lauki atjojant princo ant balto žirgo.

Bet staiga viską suardo griaustinis. Tik tai – ne artėjančios audros ženklas... Karas... Žodis, kurį pirmiausiai išmoko tarti maži vaikai. Žodis, kuris giliai įstrigo moterų, vyrų ir senelių atmintyje. Naktimis tekdamo pašokti iš lovos ir bėgti į miške tėčio iškastą buveinę. Ten būdavo vandens, labai drėgna ir šalta. Dienomis eidavo tėtis į tą olą daryti lovų ir ruošti vietą lauzui, o naktimis ten subėgdavo

slėptis visą šeimą. Atrodė, kad tas košmaras niekada nesibaigs.

Klausausi senelės pasakojimo užmerktomis akimis ir, atrodo, guli šalia jos ant žaluma kvepiančios žemės ir svajoju, svajoju... Tik pasakojimas apie karą sukrečia mane. Nejučiomis atmerkiu akis, bet vis matau karo gaisrų raudonai nudažytą visą Lietuvos dangų. Regiu kareivius, iš pradžių žingsniuojančius išdidžiai pakeltomis galvomis, o vėliau žvelgiančius alkanomis akimis. Pavargusius, išbalusius ir nusivylusius ne tik savimi, bet ir vyriausybe. Pasakojimas slopsa, švelnūs, lyg banguojantys žodžiai užliūliuoja mane. Prieš sapną spėju pagalvoti, kad rytoj vėl manęs lauks kitas pasakojimas, kita istorija apie močiutės ir mamos gimtinę...

Lyg tyli, švelni vakaro melodija liejasi naujas močiutės pasakojimas. Ji kalba ramiu balsu, lyg nebūtų vakar apie karo baisumus kalbėjusi. Šypsosi savo ramia šypsena ir, atrodo, kad negalėjo būti nieko blogo. Jokių nelaimių negalėjo atsitikti jos taip mylimoms anūkėms. Linksma šio vakaro istorija: apie tai, kaip buvęs begalinis troškimas jauniems pasižokti. Todėl eidavę į gimtajame mieste – Šilutėje – buvusį klubą ir prašydavę didelio pagroti armonika. Keitėsi su draugėmis suknelėmis (daug tuomet neturėjo) ir nubėgę kluban šokdavo, dūkdavo iki pat aušros, vieni kitus šokdindavę. Tik rytais taip sunku būdavo atsikelti. Pašoki iš lovos ir leki kaip akis išdegusi, taip skubi, kad net ir nuoga gali išbėgti kurį rytą. Dirbusi ji melžėja. Darbas nebuvo lengvas, pramogų nedaug...

Staiga senosios veidas nušvinta plačia šypsena. Jau žinau, kad pasakos ji apie savo pirmąją ir vienintelę meilę – Joną Martinaitį, mano senelį. Sutikusi jį grįždama iš darbo. Tik šyptelėjęs ir praėjęs pro šalį. Bet įstrigo visam gyvenimui ta maloni jo šypsena. Vakarėlyje pašokdino gražią jauną merginą Elę ir daugiau jos nebepaleido. (Iš nuotraukų mačiau, kokia jaunystėje buvusi graži mano senelė. O ir dabar jos veidas išlaikęs malonius bruožus. Gal dėl to ir mano mama – tokia nuostabiai graži.) Surado bendrą kalbą, sutarė. Neilgai trukus ir vestuves atšoko. Visas Šilutės rajonas skambėjęs nuo dainų.

Ach, ta jaunystė: gražios svajonės, nepatirtas didelis skausmas, meilė... O gyvenimas buvęs sunkus. Sesuo jau negyveno Lietuvoje, buvo iš-

sikėlusį į Kaliningrado (Karaliaučiaus - J.Ž.) sritį. Kvietė ir mano senelę ten atvažiuoti. Sakė, daugiau uždirbsianti, geriau gyvensianti. Jos vaikams irgi būsią lengviau. Sugundė! Nežinojo tada mano močiutė, kad dirbs labai sunkiai, ilgus kilometrus vaikščios į darbą ir atgal, jog praėjus daugeliui metų taip skaudės kojos, kad beveik nebegalės vaikščioti. Bet tai niekis palyginus su tuo, kad labiausiai skaudės ir gels širdį dėl paliktos tėvynės, paliktų namų. Vakaraus atsitususi prie lango rymos ir tyliai verks, kad vaikai neišgirstų. Ir tas begalinis noras sugrįžti atgal. Tik jau taip gyvenimas (ar likimas) ir, matyt, santvarka, vyriausybė sutvarkė, kad atgal kelio nebebuvo.

Kiek prašyta, raudota, keikta... Paskui susitaikė. Nors vieną dukrą Lietuvon išsiuntė. Ten ji ir susikūrė savo gyvenimą, apsigyveno Seirijuose, Lazdijų rajone. Ir dabar močiutė ten važiuoja kiekvieną vasarą, jei tik sveikata leidžia, nepamiršdama užsukti į savo jaunystės miestą. Kita duktė – mano mama – susirado vyrą čia. Senelei, žinia, nepatiko, kad mylimos dukters vyras bus totorius. Jos seneliai ir tėvai – lietuviai, ji pati ištėkėjo už lietuvių. Ir staiga į šeimą įsiveržia kitatautis. Bet susitaikė ir su tuo. Iki šiol su dukra šneka lietuviškai. Net mūsų tėtis jau pramoko keletą sakinių. Ir mus spaudžia mokyti skaityti lietuviškas knygas, nes ateityje praversią. Ir tradicijų lietuviškų šeimoje laikomasi. O močiutei visa paguoda, kad gauname lietuviškus laikraščius. Visa laimė, kad galime matyti Lietuvos televiziją. Susėdame kartu ir žiūrime močiutės mėgstamiausias laidas: "Bobų vasarą" ir "Tai bent šeimynėlė"...

Taip kas vakaras liejasi pasakojimas po pasakojimo, kai kurias istorijas su seserimi mokame atmintinai. Bet vis tiek laukiame tų vakarų, kai močiutė prisės šalia lovos ir pradės sekti savo pačią mylimiausią pasaką: "Eglė žalčių karalienė". Arba padainuos senovinę lietuvišką dainą ir ilgai susimąsčiusi sėdės, nugrimzdusi į savo prisiminimus. Dabar jau be ašarų apverkdama savo protėvius, paliktą tėvynę. Kalbame tik lietuviškai, kad galėtume į Lietuvą atvažiavusios kalbėti močiutės gimtąją kalbą, bendraudamos su savo pusbroliais ir pusseserėmis.

Močiutė prižadėjo, kad šiemet aplankysime jos gimtinę, pamatysime jūrą. Tik duok Dieve, jai sveikatos. Dabar Lietuvą pažįstame tik

iš močiutės pasakojimų, iš mamos Laimos skurdžių atsiminimų. Su nekantrumu laukiame tos dienos, kai pamatysime šalį, apie kurią jau tiek daug žinome. Galbūt

likimas lems, kad ir mokytis šioje šalyje galėsime. O dabar lieka tylūs vakarai su močiutės prisiminimais ir mūsų svajonėmis.

IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

(Tęsinys. Pradžia – 18 nr.)

Kadangi nepaprastai sunku paslėpti savo tikruosius jausmus, net nesistenkite to daryti. Kur kas lengviau tiesiog juos pakeisti. Lengviausia ir veiksmingiausia pakeisti jausmus, jeigu kitame žmoguje pamėginsite surasti tai, kas jums patinka. Įsidėmėkite, jog nesiūlau apsimeitinėti, kad kažkas jums patinka. Jeigu gerai paieškosite, visada rasite tai, kas tikrai jums patinka. Apsimetinėdami, jog kuris nors žmogus jums patinka, konfliktuojate patys su savimi. Tai pastebės kiekvienas.

Nepamirškite, jog efektyvus informacijos perdavimas 90% priklauso nuo to, kaip ji pateikiama, ir tik 10% nuo to, kas yra sakoma. Jeigu, pavyzdžiui, jus varžo jūsų akcentas, prarasite pasitikėjimą savimi, ir akcentas taps tik dar ryškesnis. Kalbėkite su akcentu, darykite klaidas, tačiau pasitikėkite savimi.

Kaip pasakyti dalyko esmę

Kaip jau esame minėję, bendraujant su skirtingų stilių ir lyčių žmonėmis, reikia taikyti skirtingą strategiją. Tai, kas nutinka, kai ateina momentas, kai privalote perteikti konkretaus dalyko esmę? Jums gali prireikti užmegzti ryšius, pareikšti savo poziciją, apibūdinti savo idėją ar gaminį ar paprasčiausiai veiksmingai bendrauti įvairiuose susibūrimuose. Tuo momentu, kai jus privalo išgirsti ir suprasti, svarbiausia štai kas: kai ateina metas išsakyti reikalo esmę, "išguldykite" ją tiesiai, aiškiai ir ne ilgiau kaip per 30 sekundžių. Tai nedaug laiko, tačiau, jei-

gu ilgai kalbėsime ne iš esmės, klausytojas gali nebesuprasti, ką norėjote pasakyti. Prašau visus užsieniečius, kurių kraštuose priimta kalbėti subtiliai, užuominomis, pateikiant begalę apibūdinimų, perskaityti šį skyrių tris kartus.

Mes, amerikiečiai, gyvename "kibių garsų" pasaulyje, prisimename tik nuotrupas to, ką išgirdome, viską apibendriname viena fraze. Televizijos ir radijo reklamų kūrėjai suvokia, jog žmonių dėmesys yra trumpalaikis. Todėl jie stengiasi keliais žodžiais sukurti reikalingą išpūdį.

Kai kalbama užuominomis, prarandama daugybė informacijos. Todėl, net jei jums skirta 10 minučių, 20 minučių ar ištisos 2 valandos, išsakykite dalyko esmę per 30 sekundžių. Taip pat prisiminkite, jog noriau klausomasi tų, kurie kalba mažai.

Kas labiau atkreipia jūsų dėmesį: laikrodžio tikslėjimas ar telefono skambutis?

Draugo draugas

"Niekas nėra neįmanoma tam, kuris neprivalo to padaryti pats". – A.H.Weiter.

Gyvenime sutinkame daug žmonių. Niekada nežinome, kokiais reikšmingais šie žmonės gali mums tapti. Jeigu suskaičiuotume gimišes, bendradarbius, draugus ir draugų draugus, pamatytume, jog kiekvienas žmogus bendrauja su 250-1000 pažįstamų. Jeigu palikote blogą išpūdį ar nevykusiai nutraukėte santykius, praradote ne vieną, o daug žmonių.

Be kitų žmonių pagalbos labai sunku tikėtis sėkmės.

Raimonda Mikatavage su garsiuoju Baltimorės televizijos pranešėju Marty Bass po laidos "Dreams in Action".

PASIVAIKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras

28

Kortas padalinus, lošimas prasidėjo. Jo taisyklės kažkuo priminė mano jaunystės laikų žaidimą, kurio pavadinimo tiksliai nebeatsimenu. Lyg tai "melagis", o gal "kvailys". Orinokiško lošimo taisyklės reikalauja, jog žaidėjas, kuris tą ratą baigia su daugiausia jam likusių kortų, turi išeiti į lauką, atsistoti toliau nuo mūsų pastogės ir garsiai, visai kolonijai girdint, šaukti vardą, kurį jam davė šio rato laimėtojas. Kortavimui tęsiantis, kone kiekvienam iš mūsų teko šūkauti, kad esu beprotis, beždžionė, papūga, gražuolis arba net krokodilas. Joaquin kažkodėl negalėdavo išrėkti žodžio "krokodilas" – crocodillo. Didžiai mūsų linksmybei, jam vis išeidavo "korkodilo".

Mūsų šukavimams ir garsiems juokams besitęsiant, į pastogę pradėjo rinktis žingeidūs kaimynai ir, žinoma, smalsumo kankinami vaikai, norintys pasiklausyti kalbų ir pasižiūrėti į tą nematytą, daug saldinių turintį "Gringo". Atėjusieji kalbėjo, jog kolonijos gale, džiunglių pakraštyje matė slankiojantį jaguarą. Jaguarai įprastinėse sąlygose žmonių nemedžioja. Juos labiausiai domina kolonijų šunys. Niekas dėl jaguaro artumo nesijaudino: tai – dažnas, įprastas reiškinys.

Lošimą baigėme, nes jau buvome save išsivadinę visokiausiais, anaipol ne visiems priimtinais vardais, kurių kokybė vis krito. Prasidėjo pokalbiai. San Antonio kolonija buvo paskutinė, prieš pasiekiant Yanomami teritoriją, o mano atsargos – dar gana nemažos. Tad pavaišinau susirinkusius, nes vaišinimas visada yra puikus dalykas, pagyvinantis ir pajvairinantis pokalbius, kuriuos taip mėgsta nuobodžiaujantys, atsiskyrėliškai gyvenantys vieniši kolonistai.

Kalbama buvo greitai, specifine paupių tarme. Kad geriau suvokčiau pokalbio turinį, turėjau pasinaudoti Coyote paaiškinimais, nes mano ispanų kalbos mokėjimas to-

kių rafinuotų provincializmų nesiekė. Buvo kalbama apie nesėkmes žvejyboje, bezdžionių ir tapyrų medžioklę, vėžlių, kurie dabar jau yra gana reti, gaudymą. Paskui kalba nukrypo į nuotykius ir visokias keistenybes, kurias ypač galima pamatyti naktį. Vienas kolonistas papasakojo, jog prieš keletą naktų, žvejojamas "dos vueltas" – dvejų upės posūkių atstume nuo šios vietovės, matė vaiduoklį laivą, pilną žmonių, dideliu greičiu artėjusį prie jo laivelio, vos neatsimušusio į jį ir staiga, čia pat, ištiestos rankos atstume dingusį.

Visoje Amazonijoje, paupių gyventojai nuotolius tarp vietovių, atstumus iki prieplaukų, dėmesio vertų ar pavojingesnių vietų bei uolų nusako upės vingiais. Pavyzdžiui, tas ar kitas gyvena už tiek ar tiek upės vingių – "vueltas", upe aukštyr ar žemyn, kairiajame ar dešiniajame krante. Priklausomai nuo upės vingiuotumo, tai gali būti toli ar arčiau. Orinokas (Orinoco) yra tiesoka, švelnių vingių upė, ne tokia, kaip didžiulė Ucayali, kur poros dešimčių kilometrų nuotolyje gali būti net keli staigūs vingiai. Upės visada ieško patogiausio, mažiausiai pasipriešinimo sukeliančio kelio į savo galutinę paskirtį – susiliejamą su kita upe ar išsiliejimą į jūrą. Todėl jos pakelyje vingiuojasi, jei taip jų kelionei yra parankiau.

Amazonijoje, tiek indėniškoje, tiek ir kolonijinėje gausu plataus naktinio folkloro, rimtai pasakojamo ir godžiai, bet baimingai klausomo. Jam išsiliėti tokie reti su buvimai kaip šis, yra idealūs. Pasakojimai daugiausiai sukasi apie "Duendes" ir "Fantasmas", daugumos matytus ar sutiktus. "Fantasmas" vadinami vaiduokliai. Tai dažniausia dramatiškomis priemonėmis ar aplinkybėmis su šiuo pasauliu atsiskyrusių žmonių dvasios: besiskundžiančios, verkiančios, ieškančios savos, sunkiai randamos teisybės. Ir kol jos nesuras, tol negalės pasitraukti į savo amžinąją buveinę. Daugeliu atveju tai yra vyrų nuagalabytos ir piranijoms atiduotos žmonos arba merginos bei žmonių ar apviltų merginų miegantys sukapoti ir krokodilams sušerti vyrai. Geroje vaiduoklių istorijoje turi būti kas nors dramatiško. Ramūs žmonės, savo brangiausią, už jokių pinigų neparduodamą turtą – paskutinį kvapą – ramiai išleidusieji,

neturi jokios priežasties naktimis baladotis po džiungles, bėgioti virš vandens ir visaip baidyti tamsos bijančius gyvuosius.

"Duendes" yra keletos formų. Viena jų rūšis yra maži, mėlynos spalvos humanoidai, vadinami "Diablo Azul" – mėlyni velniai. Kiti turi veidus, panašius į kiaulės, ir atbulas pėdas: ten, kur turėtų būti pirštai, yra kulnis. Fizinės žalos sutiktiesiems žmonėms nedaro, bet mėgsta iškrėsti nemalonias išdaigas: įvylioti į pelkes arba prisidėti tėvų išvaizdą, paklaidinti vaikus džiunglėse. Visi neišaiškinami įvykiai, nelaimės, nepasisekimai medžioklėje, vertingų daiktų praradimai yra suverčiami "Duendes" sąskaiton.

"Fantasmas" ir "Duendes" yra įsisenėjusi kolonistinės aplinkos dalis. Jų buvimu tikima taip, kaip bezdžionių gyvenimu medžiuose ar žuvų upėse. Be abejonės, mums apie juos kalbantis, netolimoje pakrūmėse, nakties tamsos prieglobstyje, jaguarų, tarantulų bei naktinių gyvačių draugijoje, grupė "Duendes", liežuvių iškišę, nekantriai laukė progos ką nors iškrėsti grįžtantiems namo.

Jeigu mūsų, čia besikalbančių, grupė būtų didesnė ir jei ant stalo pasirodytų daugiau "Aguardientes", pokalbiai išsivystytų į linksną muziką, dainas ir šokius. Kolonistų tarpe niekada netrūksta muzikantų ir nuotaikos linksmiems vakarams. Man visada būdavo nuostabu, kiek noro šokti gali sukelti trijų ar keturių instrumentų – fleitos, gitaros, bongo bugno, kai kada ir mažos arfos, vadinamos "Arpa Viajero" – orkestrėlis, iki paryčių grojantis ritmingą, melodinę tropinę muziką.

Pasakojama, kad kai kada, šokių metu, publikai jau pasiekus aukštą linksmumo laipsnį, šokių aikštelėje pasirodo nuostabaus grožio nekalbi mergina. Nors niekam nepažįstama ir niekada nematyta – greičiausiai kokia nors pakeleivė – ji būna pakviesta prisijungti, vaišintis ir šokti, laikantis paupių svetingumo papročių. Savaiame supranta, jog toks merginos grožis netrunka sukelti vyrų širdyse stiprius atgarsius, įvairaus pobūdžio virpesius ir absoliučiai nenugalimą norą su ja arčiau susipažinti bei pakviesti šokiui. Jos nuostabūs, jausmingi šokio judesiai sukelia tokį išpūdį, jog visi nustoja šokti, palikę aikštelę jai ir jos partneriui. Taip ji per visą vakarą šoka su keletu apsilusių vyrų. Pasirinkusi labiausiai jai patinkantį, pakviečia jį laukan – tamsoje pasivaikščioti upės pakrantėje. Vyras, tokios netikėtos laimės apstulbintas, ją išsive-

da.

Priejus pakrantę, šokėja staigiu, nelauktu judesiu savo kompanioną ištumia į vandenį, pati šoka paskui ir vyrą panardina. Abu dingsta upės gilumoje. Toji mergina – La Sirena – vandenė, gyvenanti upių ir ežerų gelmėse, laikas nuo laiko panaudojanti jai duotą galią laikinai įgyti gražuolės pavidalą, kad galėtų pajvairinti savo povandeninį gyvenimą. Pasakojama, jog netrukus po vyro dingimo upėje, jis prisikapnuoja savo artimiesiems, prašydamas, kad jo neliūdėtų, džiūgaudamas, jog jam yra taip gera ir smagu gyventi tarp jį mylinčių Sirenų.

Prieš milijonus metų, formuojantis Pietų Amerikos žemynui, kai visa dabartinė Amazonija buvo didelis, gėlo vandens ežeras, jame kažkaip užsiliko jūrinių, sūraus vandens delfinų, palaipsniui prisitaikiusių gyventi gėlame vandenyje. Amazonijos upėse juos galima dažnai pamatyti žaidžiančius tarpusavyje. Jie jaučiasi saugūs, nes visi, o

ypatingai vadinamieji rausvieji delfinai Amazonijoje naudojami beveik mistine neličiamybe dėl įvairių jiems priskiriamų gerų ir piktų galių. Tarp jų yra ir galia, panaši kaip ir Sirenų, leidžianti įgauti žmogiškąjį pavidalą. Mano kompanionai pasakojo, jog kai kada pasilinksminimuose ar šiaip pasvėninėse kolonistų, turintį dukterų, pasirodo tamsiai apsirengęs, visada su kepure, gražios išvaizdos jaunas vyras. Kai kada jų būna net keletas. Jie sukelia aštrų merginų dėmesį ir bando jas kviesti pasivaikščioti paupėje. Tai į vyrus pasivertę delfinai. Jų tikslas yra toks pat, kaip ir Sirenų: susirasti kompanionų gyvenimui jų pasaulyje, upės dugne. Labiau patyrusiuose kolonistų bendruomenėse tokius svečius lengvai atpažįsta dėl jų tamsios aprangos ir vengimo nusiimti kepurės. Mat jų prisimtoji žmogiškoji forma nėra visai tobula: kepurė pridedgia viršugalvyje likusią skylę, per kurią delfinai kvėpuoja.

A.† A.

JONUI PAULIUKEVIČIUI

Lietuvoje mirus, velionio seseriai KAZIMIERAI LAIKONIENEI reiškiame gilią užuojautą.

Vytautas ir Julija Stuogiai,
Guodos šeima

A. † A.

KAZIUI SEKMAKUI

netikėtai mirus, velionio žmonai BIRUTEI, dukrai RITAI, sūnui VIKTORUI su šeimomis giliausią užuojautą reiškia ir kartu dideliu liūdesiu bei skausmu dalinasi

Teodoras ir Barbara Blinstrubai
Nardis ir Severina Juškai
Raimundas ir Daiva Panarai

A.† A.

BRONIUI JANUŠAUSKUI

Lietuvoje mirus, velionio žmonai ELENUTEI, sūnui RIMVYDUI, marčiai ELENUTEI, dukraitėms INGRIDAI ir EGLEI, provaikaičiui TADUKUI, kitiems giminėms bei artimiesiems reiškiame gilią užuojautą ir liūdimę kartu.

Izabelė Jonaitienė
Salomėja Knistautienė
Gražina Kudukienė
Onutė ir Vacys Rociūnai
Rimgailė ir Donatas Nasvyčiai

Nei juokais, nei rimtai

PAKLUSNUMAS

Vladas Vijeikis

kiu oru.

– Reikia būti diplomatu ir žinoti, kaip reikia elgtis kritiškais momentais.

– Kaip tu tą pasiekei?

– Su diplomatija. Štai pora pavyzdžių. Žmona labai norėjo naujos skalbimo mašinos. Aš priešinausi. Mašina veikia geriau, negu mano automobilis. Po baptistų pareiškimo ėmiausi diplomatijos. Pasakiau: "Brangute, tau tikrai reikia naujos skalbimo mašinos". O ji man: "Galima apsieiti. Yra daug svarbesnių pirkinių." Antras pavyzdys. Aš norėjau naujo televizijos aparato. Žiūri, o ten lyja ir sninga. Paveikslas šokinėja į visas puses. Pagal naują diplomatiją sakau: "Brangute, aparatas veikia puikiai. Kam eikvoti pinigų pasismaginti. Tos programos baisiai nevykusios". O ji man: "Kaip galima gyventi su tokia dėže? Joje ir varnos nenorėtų gyventi". Nupirkome naują aparatą. Nori pažiūrėti? Nei lyja, nei sninga. Taigi, mano šeimoje viešpatauja ramybė, o tu lendi su savo simboliais.

Čia pasirodė Florijonienė su mano saulėgražos žiedu pamerktu į indą.

– Ką sakei apie simboliką? Nespėjau išgirsti.

Kad ir trumpai pasimokęs Florijono universitete apie diplomatiją, sakau:

– Simbolika tokia. Štai saulėgraža, kuri žiūri į saulę. O saulė žiūri į saulėgražą ir beria jai gyvybės spindulius. Ir saulė, ir saulėgraža bendrauja, ir...

Čia mane sustabdė Florijonas paduodamas stiklinę. Florijonienė sako:

– Atnešiu šaltibarščių. Mano naujas receptas. – ir išskubėjo į virtuvę.

– Tu su savo simboliais, saulėgražom gali viską pagadinti, – sako Florijonas. – Suradau puikų metodą šeimos darnai išlaikyti, o jis čia su savo simboliais. Geriau išgerk už šeimos diplomatiją.

Po kelių pakėlimų ir cinktelėjimų, Florijonas, beveik susigraudinęs, sako:

– Sakyk man, kodėl moterys neklauso įsakymų? Štai Dievas aiškiai Ievai pasakė: "Neliesk obuolių nuo šito medžio. Man jie reikalingi

pavaišinti delegacijas, atvykstančias iš kito pasaulio". Ar ji klausė? Ne. Paskui aiškino, kad žaltys ją sugundė. O buvo visiškai ne taip. Ji žaltčiui sakė: "Negaliu pasiekti to obuolio. Tu moki sliuogti medžiais. Pasiek". Žaltys buvo paklusnus ir pasiekė. Ieva krimstelėjo obuolį. Neskanus. Tai atidavė Adomui.

Tai matai, kaip buvo. Anų laikų žurnalistai pakreipė savaip, ką ir dabar daro. Jeigu Ieva būtų buvusi pa-

klusni, tai šiandien rojuje po palmėmis sėdėtumėm ir dangišką gėrimą gertumėm. Nuo jo ir pagirioti nereikia.

Aš tik pritariamai lingavau galva, o Florijonas tęsė toliau:

– Jeigu persikraustysime dar į ankstyvesnę istoriją? Dievas sukūrė moterį iš vyro šonkaulio. Tad kas turi klausyti: ar šonkaulis – vyro ar vyras – šonkaulio?

Paskutinius žodžius Florijonas riktėlėjo taip garsiai,

kad atbėgo Florijonienė.

– Kas čia apie šonkaulius rėkia?

Aš mečiausi į diplomatiją ir sakau:

– Florijonas apie keptus šonkaulius kalba. Juk žinote, kad tiesiai ant ugnies kepti šonkauliai – labai skanu.

– Gal kitą kartą. Dabar einu baigti šaltibarščių. – Florijonienė išskubėjo į virtuvę. Moterų paklusnumo reikalas buvo atidėtas kitam kartui.

JUOKO STRĖLĖS

K. Balauginas

Vaizdinga pamoka

Mokytojas klausia mokinio, kodėl vėl neišmoko to, kas buvo skirta. Šis teisinasi, jog neturėjęs laiko pasiruošti pamokoms, nes reikėjo žaisti krepšinį.

– Matai, – sako mokytojas, – mūsų protas veikia taip, kaip ir visa kita. Tu negali iš jo reikalauti to, ko į jį neįdėjai. Juk ir į gėrimų automata tu pirmiau įdedi pinigą, o tik paskui jis tau duoda pilną skardinėlę gėrimo.

– Netiesa, ponas mokytojaus, – net pašoka mokinytis. – Aš po tų krepšinio rungtynių į automata tris kartus įdėjau pinigą, o jis man nė vienos skardinėlės nedavė!

Neaiškus stebuklas

Važiuodamas greitkelio, vairuotojas staiga pastebi, kad jį stabdo policija. Jis greitai suka į šalikelę ir sustoja. Iš tebeblyksnio ir teberėkiančio automobilio išlėpęs tvarkos saugotojas solidžiu žingsniu prisiartina prie vairuotojo lango:

– Jūs važiuojate be užpalkinių šviesų!

Vairuotojas atsisuka ir persigandęs sušunka:

– O, Dieve!

– Nesijaudinkit taip, – ima raminti jį policininkas. – Juk tai – nedidelis gedimas. Bet kurioje remonto dirbtuvėje jums tuoj pat viską sutvarkys.

– Dėl to nesinervinčiau, – teisinasi vairuotojas. – Bet įvyko stebuklas: kažkur dingo mano priekaba su laivu!

Nežinoma liga

Ponia Svirplienė buvo labai patenkinta, turėdama pažįstamą gydytoją, kuris neatsisakydavo aplankyti ligonį namuose. Kartą ji neramiai trepsėjo prie miegamojo, kuriame gulėjo vėl sunegalavęs vyras. Staiga gydytojas, pravėręs duris, paprašė replių. Po kelių minučių ji dar labiau

nustebo ir net nusigando, kai daktaras paprašė atsuktuvo.

– Sakykite, dėl Dievo meilės, kas per liga mano vyrui?

– Matote, ponia, aš dar nieko nežinau. Pirmiausia turiau atidaryti savo medicininį reikmenų lagaminėlį...

Paini giminystė

Pas psichiatrą užaina susirūpinęs, prislėgtas žmogelis ir prašo jam pagelbėti, nes jo nervai daugiau neišlaiko tokios įtampos. Gydytojo klausiamas pasiaiškinti, jis prabyla:

– Matot, prieš keletą metų mirė mano žmona. Šiemet aš vedžiau vienos našlės dukterį, o mano sūnus vedė tą našlę. Čia ir pasidarė paini problema. Aš sūnui esu tėvas, bet man jis yra lyg ir uošvis, o jo žmona man yra marti. O mano žmona yra marti mano sūnui. Taigi mano uošvis yra mano sūnus.

O kai susilauksim vaikų, bus dar blogiau, nes mano sūnaus vaikas bus man svainis, aš jam būsiu senelis. Mano naujagimis bus brolis vedusiam sūnui, o sūnus bus jam senelis. Sūnaus žmona yra man marti, o jos sūnus būtų man anūkas. Bet dabar jis gali būti man svainis. Kai pradėd, daktare, galvoti apie tai, viskas susisuka.

Gydytojas ėmė narplioti šią keistą giminystės teoriją. Būtų gal ir iki šiol tebenarpliojęs, bet jau kitą dieną juos abu kažkur išgabeno.

Dar neblogai

Moteriškė atėjo pas psichiatrą ir skundžiasi:

– Mano vyras staiga pradėjo save vadinti Hitleriu!

– Tai nieko blogo, kol jis jūsų nevadina Eva Braun!

Teisme

Smuklėje kilo peštynės. Du įkaušę svečiai pradėjo vienas kitą tvoti kėdėmis.

Kažkas pašaukė policiją. Netrukus mušeikos atsidūrė teisme. Liudyti teko ir padavėjui, kuris juos aptarnavo.

– Kaip čia atsitiko, kad jūs leidote savo svečiams daužytis kėdėmis ir jų neišskyrėte? – paklausė teisėjas liudininko.

– Tamsta teisėjau, aš norėjau juos išskirti, bet kėdžių daugiau nebebuvo, – pasiteisino padavėjas.

Geriausias atsakymas

Senelis, visą gyvenimą tarnavęs ugniagesiu, išėjęs į pensiją, mėgo praleisti laisvalaikį su savo vaikaičiais. Jis vis jiems pasakodavo apie tai, kaip gesindavo gaisrus. Kartą, išėjęs pasivaikščioti su mažaisiais, jis vėl prabilo:

– Mes buvom prisipratinę šunį, kuris visuomet kartu su mumis vykdavo gesinti gaisrų. Ar žinote, kodėl buvome jį pasirinkę?

Juozukas tuoj pat atsakė:

– Žinau! Kad jis saugotų jūsų turtą ir neleistų miniai jums trukdyti!

Vytukas papurtė galvą:

– Ne, greičiausiai pasirinkote jį todėl, kad jis jums atneštų sėkmę ir laimę!

Iki šiol tylėjęs mažasis Algiukas paaiškino:

– Nieko jūs neišmanot! O aš žinau, kodėl ugniagesiai pasirinko šunį. Dėl to, kad jis surastų jiems vandens hidrantą. Tiesa, seneli?

Gera naujiena

Dvi našlės, mėgstančios pasidalinti naujienomis, gyvai šnekučiuojasi. Viena sako:

– Ar žinai, kad Marcelės vyras mirė?

– Bet tai buvo pernai! Argi čia naujiena?

– O ar žinojai, kad jos Petras mirė dar jaunas, vos 50-ties metų?

– Visi tą žino...

– Na, o naujiena yra tai, kad Marcelė dabar nusprendė pasirinkti du vyrus – po 25 metus amžiaus!

CENTRAL

Heating and Air Conditioning Company
24 Hr. Service & Installation
\$ 100.00 OFF - NEW FURNACE
\$100.00 OFF - NEW AIR CONDITIONER
10 % OFF - ANY SERVICE CALL
Call now: 1-216-731-9400

VASARA JURGINĖJE

Liepos mėnesį Šv. Jurgio parapija pasveikino iš Lietuvos atvykusią Lijaną Pukinaitę ir jos motiną Veroniką. Lijanai 17 metų. Ši mergaitė dr. Gintauto Sabataičio pastangomis atvyko į Cleveland, OH operacijai, kurios jai negalėjo padaryti Lietuvoje. Viešniais globoja mūsų parapijietė Antonina Garancis.

Cleveland, OH diecezija išleido knygą "PEOPLE OF FAITH" (Tikėjimo žmonės). Ji yra skiriama šios vyskupijos 150-mečiui. Joje išspausdintos visų parapijų nuotraukos bei jų aprašymai. Pateikiama šios diecezijos vienuolynų istorija. Knyga platinama paštu. Užsakymo lapai yra prie parapijos biuletenio. Norintieji ją pamatyti, galite kreiptis į kun. J. Bacevičių.

cevičių.

Parapija vėl dailosi papildomų talkininkų, kurie padėtų tvarkyti savaitinius bingo lošimus. Vasarą lošėjų skaičius labai padidėjo. Šiam renginiui reikia savanorių, kurie platintų bingo korteles. Šiemet tikimasi gauti nemažai pajamų iš bingo lošimų. Nderėtų jas prarasti dėl talkininkų stokos. Galinčius padėti prašome kreiptis į kun. J. Bacevičių arba į sekretorę Janetą klebonijoje.

Liepos mėnesį šiemet pagerbtiems parapijos savanoriams buvo įteiktos asmeninės atžymėjimo plokštės su atitinkamais įrašais. Bažnyčios pirmame aukšte iškabinta garbės lenta su pagerbtų savanorių pavardėmis. Ačiū parapijos tarybai už šios pro-

gramos globą.

Liepos 19 d. gražiai praėjo Šv. Jurgio parapijos gegužinė – sugrįžtuvės. Daugiau kaip 150 asmenų maloniai praleido popietę klebonijos sode. Buvo apstu žaidimų jaunimui, skanios vaišės ir gaivūs gėrimai. Daugelis džiaugėsi ištrauktomis dovanomis. Klebonas reiškia padėką tarnautojams, parapijos tarybos nariams ir savanoriams už šios nuostabios šventės parengimą ir pravedimą.

Mūsų parapijietė Aušra Babickienė parvyko atostogoms iš Lietuvos. Klebonas kun. J. Bacevičius gegužinėje įteikė jai Šv. Jurgio parapijos 1998 m. sausio mėnesio iškiliosios savanorės žymenį.

Sulaukėme džiugios ži-

nios: Šv. Jurgio parapija išėjo į platųjį kompiuterių pasaulį, atidarydama savo vietą tame tinkle – web site. Dabar kviečiame kompiuterių žinovus mus aplankyti: <http://www.santgeorgeparish.org>. Parapija žada išplėsti šią tinklo vietą naudingomis ir

įdomiomis žiniomis, perduoti istorines nuotraukas ir žinias iš parapijos praeities. Ypatiną padėką reiškiamo Edvardui Klimui, Rimui Čepuliui ir Antanui Bacevičiui už jų pastangas, įkurdinant Šv. Jurgio parapiją kompiuterių pasaulyje. Ger.J.

ĮVAIRENYBĖS

FOTO MĖGĖJŲ VARŽYBOS

Tarptautinė fotografijos biblioteka pranešė "DIRVAI" apie Tarptautines foto mėgėjų varžybas. Foto mėgėjai iš Cleveland, OH apylinkių, o ypač pradedantieji, kviečiami dalyvauti šiose varžybose. Laimėtojams apdovanoti paskirta daugiau kaip \$100,000. Jūs galite bandyti laimėti bent vieną iš 1,000 dovanų. Dalyvavimas šiose varžybose yra nemokamas.

Bet kuris fotografas gali laimėti dovaną šiose varžybose. Varžyboms priimamos šių kategorijų nuotraukos: Žmonės, gyvuliai, gamta, veiksmai ("action"), humoras, portretai ir kt. Priimamos spalvotos arba baltai juodos nuotraukos 8" x 10" arba mažesnės. Nuotraukos antroje pusėje įrašomas jos pavadinimas, kategorija ir autoriaus adresas. Jos nebus grąžinamos. Nuotraukas šioms varžyboms siųskite iki rugpjūčio 31 d. šiuo adresu: THE INTERNATIONAL LIBRARY OF PHOTOGRAPHY, Suite 350-9001, 10045 Red Run Blvd., Owings Mills, MD 21117. Ger.J.

OHIO ŠVYTURYS

US Coast Guard (JAV Pakrančių sargyba) nutarė atsikratyti 17 Didžiųjų ežerų švyturių, kuriuos išlaikyti labai daug kainuoja. Per GSA (General Services Administration) buvo ieškoma, kas norėtų perimti švyturius ir juos tvarkyti.

Ohio valstijos gubernatoriaus George V. Voinovich pavedimu šios valstijos Gamtos turtų departamentas perims Marblehead Lighthouse

švyturio priežiūrą. Šis, jau 176 m. veikias švyturys yra Ottawa apskrityje, East Har-

bos valstybiniame parke. Tai vienas ryškiausių valstijos simbolių. Ger. J.

A. † A. IRENAI JAKŠTIENEI

mirus, jos dukrą JŪRATĘ, brolių EDA, puseserę TAMARĄ JURCIENĘ ir visus šeimos gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

*Stella ir Vytautas Abraičiai
Birutė ir Vacys Dzenkauskai
Ona ir Narimantas Karašai
Vladė ir Gediminas Lapėnai
Ona ir Kostas Žolynai*

A. † A. LIUDUI SAGIUI

mirus, jo žmoną ALEKSANDRĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame. "Grandinė" ir jos vadovai – neužmirštami.

*Pianistė Dalia Sakaitė, New York
Angelė Sakaitė-Gibbs, Cleveland, OH
Vincas Sakas, Florida*

Širdingiausiai užjaučiame ALEKSANDRĄ ir kartu liūdime,

A. † A. LIUDUI SAGIUI

užbaigus šią žemišką kelionę.

*V. Barauskienė,
V. ir S. Gedgaudai,
J. ir J. Petroniai,
A. ir V. Juodvalkiai*

California

A. † A. JULIUI KAZĖNUI

iškeliavus į Anapilį, nuoširdžiai užjaučiame mielą OLICINK ir sūnų BRONIŲ.

*V. Barauskienė,
V. ir S. Gedgaudai,
J. ir J. Petroniai,
A. ir V. Juodvalkiai*

California

A. † A. JULIUI KAZĖNUI

mirus, velionio žmoną ALEKSANDRĄ, sūnų Dr. BRONIŲ – dabartinį St. Petersburgo Floridos lietuvių klubo choro vadovą su šeima nuoširdžiai užjaučiame.

*St. Petersburg, FL.
Lietuvių klubo choras*

Buvusiam "Ažuolų" okteto ir Klyvlendo ramovėnų vyrų choro vadovui, mielam lietuviškos dainos puoselėtojui –

A. † A. muz. JULIUI KAZĖNUI

Floridoje mirus, velionio našlę ALEKSANDRĄ KAZĖNIENĘ, sūnų – muziką, dr. BRONIŲ KAZĖNĄ su šeima, kitus gimines ir artimuosius, liūdesio valandoje giliai užjaučiame.

Buvę dainos bičiuliai ir artimieji:

*M.G. Aukštuoliai
J. Balbatas
S. J. Butrimai
H. J. Belzinskai
V. N. Čečiai
J. Citulis
Z. Dučmanas
K. K. Gaižučiai*

*V.J. Januškaitis
A. Kavaliūnas
G. Karsokienė
A. M. Liutkai
V.A. Miškiniai
J. Naujokaitis
S. Pabrinkis
I. Stankus*

Cleveland, OH

Brangiam bičiuliui

A. † A. JULIUI KAZĖNUI

mirus, jo žmoną ALEKSANDRĄ, sūnų BRONIŲ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

*Igoris ir Kunigunda
Kučiauskai*

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- RUGPJŪČIO 8 d., nuo 4 v.v. – antroji "Gijos" gegužinė Beachland Park piknikų vietoje, Canterbury gatvės gale, prie ežero.
- RUGPJŪČIO 9 d. – "Dirvos" savaitraščio ir "Vilties" draugijos gegužinė.
- RUGPJŪČIO 23 d. – Lietuvių klubo gegužinė – italų "Country Club".
- RUGPJŪČIO 29 d. 5 v.v. – Lietuvių kultūros darželių "Vasaros vakaras" Bratenahl Place. Programoje – Cleveland, OH operos solistai.
- SPALIO 8-11 d. d. – JAV LB Tarybos sesija.
- SPALIO 10 d. – Baltijiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltijiečių komitetas.
- SPALIO 17 d. – Lietuvos partizanų ansamblio "Girios aidai" koncertas Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- SPALIO 24 d. 7 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- LAPKRIČIO 7 d. – "Lietuvių dienos". Rengia LB Cleveland, OH apylinkė. Hamilton "Aukuras" Dievo Motinos parapijos salėje parodys V. Alanto 3 veiksmų komediją "Šiapus uždangos".
- LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.
- LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo ramovėnai.
- GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

KLAIDOS ATITAISYMAS

Liepos 7 d. "Dirvoje", išvardinant aukotojus, klaidingai nurodyta viena pavardė. Turėjo būti: "a.ŭ. Antaninos Varkalaitės-Baltrušienės atminimui". Aukotojos B. Paprockienės atsiprašome.

VASAROS ŠVENTĖ – 98

Antroji "Gijos" gegužinė įvyks rugpjūčio 8 dieną (šeštadienį) "Beachland Park" piknikų vietoje.

Įėjimas – Canterbury gatvės gale, prie ežero nuo 4 val. vakaro.

(Norintys gali ir anksčiau ateiti)

Yra tinklinio aikštelė, dvi lauko teniso aikštelės, vaikams – žaidimų aikštynas.

Programa prasidės 6 v.v.

Programoje: dainos, šokiai, muzika, žaidimai, vaikų pasirodymai.

Vakaro pabaigoje – loterija

Įėjimo auka – \$8.00 (vaikams – \$2.00)

("Šašlykai", salotos, alus, gaivinantys gėrimai)

VISUS KVIEČIAME APSILANKYTII

Išsamesnių žinių galite gauti, pasiskambinę tel. 216-481-0011 nuo 10 v.r. iki 6 v.v.

"GIJA"

"DIRVAI"

AUKOJO:

B.Paprockienė, Glend., NY	35
Dr.G.Pauliukonienė, St.Pt.FL	25
A.Banys, Bloomfd. H., MI	20
A.Antanėlis, Omaha, NE	15
A.Benas, Cleveland, OH	15
M.Itomlenskis, Clev., OH	15
D.Mackialienė, Gulfport, FL	15
J.Mildažis, Juno Isles, FL	15
K.Milkovaitis, Yorba L., CA	15
V.Miškinis, Cleveland, OH	15
E.Norkienė, Waterbury, CT	15
V.Poderys, Chicago, IL	15
V.Ramonis, Richmond, OH	15
B.Veitas, Milton, MA	15
G.Žemaitis, Cleveland, OH	15
W.Žiedonis, Wlby H., OH	15
J.Bortkevičius, N.Bruns., NJ	10
B.Navikas, Mentor, OH	10
B.Sklaris, Danville, CA	10
M.Kuhlmann, St.Pt., FL	5
V.Paušienė, Wallingford, CT	5
J.Radvenis, Los Angeles, CA	5
J.Vasaris, Barberton, OH	5

**17 DAYS.
17 NIGHTS. 17 ACTS.
FROM AROUND
THE WORLD.
ALL IN ONE PLACE.**

**Don't miss Multicultural Day August 16
at the Ohio State Fair.**

The Ohio State Fair is proud to highlight our state's multicultural diversity at a special, day-long celebration. Enjoy Free music and dance entertainment representing many nationalities on the *Ohio Stage*. Plus, you can sample delicious treats from all corners of the globe at the International Food Pavilion in the MarketPlace building. So no matter where you're from, you'll find all kinds of fun family entertainment — all in one place. The Ohio State Fair.

**Bring The Whole Family.
August 7-23**

Concert Hotline:
614-644-3247 or 1-888-OHO-EXPO
www.ohiostatefair.com

For more information, call
1-800-BUCKEYE

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą laidojimo valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Rita Staškutė-Žvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS & ASSOCIATES

NORMLS

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

"Neringos" tunto skautininkės. G. Juškėno nuotr.

Skautukės suvaidino dainą "Buvo gera gaspadinė".

G. Juškėno nuotr.

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už
45 centus už minutę

Skambinkite Telegroup atstovui
ATLANTIC EXPRESS CORP.
dėl platesnės informacijos ir telefono
pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALL BACK SERVICE**
SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje,
Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr.
ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus.
Užsisakykite amerikietiško maisto komplektus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:
639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

G. VOINOVICH – Į JAV SENATĄ!

Ohio valstijos gubernatorius George Voinovich (kairėje)
ir Cleveland, OH apylinkės ko-pirmininkas dr. R. Šilkaitis.

R. Šilkaitienės nuotr.

VERTA APLANKYTI

• Rugpjūčio 7 d., 8:30 v. Adult Glaucoma Screening.
v. – W.A. Mozart ir Rimskij- Cleve Sight Ctr., 1909 East
Korsakov kūrinų koncertas, 101 Str. Tel. 216-791-8118.
Cleveland Orchestra at Blossom Music Center. Tel. 216- Būtina iš anksto užsiregistruoti.
231-1111.

• Rugpjūčio 8 d., 8:30 v. v. – nemokama paskaita
v. – L.Beethoven 3-oji simfoni- "Menopauzė ir po jos" – Me-
nija ir Šostakovičiaus kon- nopause & Beyond. Fairview
certas smuikui Nr.1. Clevel- Hospital Wellness Center.
and Orchestra at Blossom 3035 Wooster Rd., Rocky
Music Center/ Tel. 216-231- River. Tel. 216-476-2901.
1111.

• Rugpjūčio 11 d., 7:30 v. v. – Čaikovskio kūriniai –
v. – nemokamas orkestro Slatkin Conducts Tchaikovs-
koncertas. Hillcrest Band ky. Cleveland Orchestra at
Concert at Breckenridge Vlg. Blossom Music Center. Tel.
36855 Johnnycake Ridge 216-231-1111.
Rd., Willoughby. Tel. 440-942-3944.

• Rugpjūčio 13 d., 9:30- Rugpjūčio 14 d., 8:00 v.
11:30 v.r. ir 1:30-3:30 v.p.p. v. – džiazo muzikos koncer-
– nemokamas ikimokyklinio tas – Summer Jazz Concert.
amžiaus vaikų regėjimo ir su- Cleve Metroparks Zoo, BP
augusių glaukomos tikrini- Amphitheatre, 3900 Wildlife
mas – Preschool vision & Way. Tel. 216-661-6500, ext.
290.

FOR RENT

2 BEDROOM
DOUBLE HOUSE:
20424 Lakeshore
Blvd., Euclid, OH
Call:
(216) 481-2419

TAUPA

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

Paskolos namų remontui nuo 7%
Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį

9:00v.r. – 4:00p.p.

penktadienį 9:00v.r. – 6:00p.p.

šeštadienį 9:00v.r. – 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000